

اعلام شماره پرواز، تاریخ و ساعت حرکت حجاج ایرانی از جده و مدینه

ممنوع صفحه

۸۰ هتل محل اسکان زائران ایرانی از نظر تبلیغات و اطلاع‌رسانی ساماندهی شدند

ممنوع صفحه

توصیه‌های عمومی بهداشتی در هنگام سفر حج

۱۱

۳
تقدیر از دست اندر کاران اجرای موفق عملیات حج

۳
سفر به ریاض در دستور کار ظریف

Fri 10 October 2014 ■ zaer93@hajj.ir ■ Zaer Issue ■

در نشست خبری مشترک سرپرست حجاج ایرانی و رئیس سازمان حج و زیارت تشریح شد

عوامل موفقیت در برگزاری حج ۹۳

رهنمود

ادب حج

چه غافلند کسانی که مراسم حج و ایام حج و مناسک حج را به وسیله‌ی پرداختن به امور دنیایی کمرنگ می‌کنند. حج را باید با توجه، با حضور و با آداب به جا آورد. غیر از مناسک حج و اعمالی که تشکیل دهنده‌ی صورت حج است، ادبی هم وجود دارد که روح حج است.

بعضی این صورت را به جامی آورند، اما از روح و حقیقت آن غافل می‌مانند. ادب حج، خضوع و ذکر و توجه است. ادب حج، احساس حضور در مقابل پروردگار در همه‌ی آیات است. ادب حج، پناه بردن به ساحه‌ی امن الهی است که برای مؤمنین و متمسکین به ذیل توسل به ذات مقدس پروردگار، آن را فراهم کرده است.

باید این بهشت را شناخت و وارد آن شد؛ حج را این طور باید فهمید. ادب حج، مسالمت و مداراست. خشونت کردن با مؤمنین، دعا کردن با برادران و فسوق و جدال در حج ممنوع است. ادب حج، فرو رفتن در حقیقت معنای حج و بهره برداری کردن و توشه گرفتن از آن برای همه‌ی دوران زندگی است. ادب حج، برادری و ایجاد محبت و وحدت است. فرصت ایجاد وحدت بین ملت‌های اسلامی و شعوب اسلامی، فقط در حج فراهم می‌شود. **بیانات در دیدار کارگزاران حج ۱۳۸۳/۹/۳۰**

حجاج با چه پروازی به ایران بازمی‌گردند؟

اعلام شماره پرواز، تاریخ و ساعت حرکت حجاج ایرانی از جده و مدینه

حجاج و خانواده‌های آنان می‌توانند با مراجعه به سامانه‌های اطلاعات پروازهای ایران ایر برای سفر حج که از سوی هواپیمایی جمهوری اسلامی ایجاد شده است، به شماره پرواز، تاریخ و ساعت آن دسترسی پیدا کنند. علاوه بر ایران ایر، ماهان و سعودی نیز کار انتقال حجاج ایرانی را انجام می‌دهند. پرواز هر زائر را به دو طریق می‌توان در این سامانه ره‌گیری کرد: اول براساس نام زائر و دوم نام شماره کاروان

اولین گروه از حجاج ایرانی ظهر روز گذشته فرودگاه جده را به مقصد فرودگاه امام خمینی (ره) تهران ترک کردند. به گزارش خبرنگار پایگاه اطلاع‌رسانی حج، ۹۵ پرواز از مبدا جده به ۱۹ ایستگاه پروازی ایران صورت می‌گیرد که تا ۲۸ مهر ماه ادامه خواهد داشت. فرودگاه مدینه نیز شاهد ۸۶ پرواز خواهد بود که از ۲۳ مهر آغاز شده و در ششم آبان ماه به اتمام می‌رسد.

۸۰ هتل محل اسکان زائران ایرانی از نظر تبلیغات و اطلاع‌رسانی ساماندهی شدند

تهیه شده بود در جاهای مناسب نصب شد. وی افزود: پیش از این کاروان‌ها به تناسب سلیقه و همت خود سعی می‌کردند تابلوهای پر تعداد و با محتوا و مضامین متنوع را در تمام فضای هتل و محوطه منا و عرفات نصب کنند یا به عبارتی محیط را با علائم خود بپوشانند. همین پراکنده کاری و بی‌برنامگی برعکس باعث افزایش سرگردانی و در واقع نقض غرض تهیه‌کنندگان می‌گردد. شهسواری افزود: برای رفع این مشکل مقرر شد تمامی تابلوهای مورد نیاز حجاج ایرانی در یک شکل و قالب مشخص و محتوای کارشناسی شده تهیه و فقط در نقاط معین و مطالعه شده نصب گردد تا بواسطه خلوتی و نظم محیط و تردد جمعی زائران کاملاً به چشم بهره برداران آمده و در سهولت راهنمایی زائران مؤثرتر باشد. وی گفت: بدین منظور تمامی مواردی که یک زائر مستقر در هتل یا خیمه‌های منا و عرفات باید بدانند از قبیل مطالعه و نیازسنجی شد و از پراکنده کاری و موزاری کاری و احیاناً رقابت بین کاروان‌ها و مجموعه‌ها جلوگیری به عمل آمد به طوریکه کارکرد مطلوب را داشته باشد

مدیر ارتباطات و اطلاع‌رسانی حج ۹۳ گفت: در حج امسال بیش از ۸۰ هتل محل اسکان زائران ایرانی که هر یک چندین کاروان را در خود جای داده بودند، از نظر تبلیغات و اطلاع‌رسانی داخل هتل ساماندهی و یکنواخت سازی شدند.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی حج، حجت الاسلام مهدی شهسواری مدیر ارتباطات و اطلاع‌رسانی حج ۹۳ گفت: در حج امسال بیش از ۸۰ هتل محل اسکان زائران ایرانی که هر یک چندین کاروان را در خود جای داده بودند، از نظر تبلیغات و اطلاع‌رسانی داخل هتل ساماندهی و یکنواخت سازی شدند. وی افزود: همچنین علائم و نشانه‌های ضروری برای راهنمایی زائران ایرانی در محوطه منا و عرفات و بین مشاعر مقدس به صورت متمرکز تهیه و توسط سازمان یا مدیران مجموعه‌ها و کاروان‌ها در نقاط مشخص نصب گردید.

مدیر ارتباطات و اطلاع‌رسانی حج ۹۳ خاطر نشان کرد: در این طرح رنگ بندی مناطق مکه و مکاتب محل استقرار کاروان‌ها در منا و عرفات بسیار تعیین کننده بود. البته مواد تبلیغاتی مورد نظر بعثه مقام معظم رهبری که با برنامه و سلیقه به صورت متمرکز

مردم افریقا عشق به اهل بیت (ع) دارند

حجت الاسلام والمسلمین سیدعلی قاضی عسکر در دیدار با شیخ زکریا مفتاح، یکی از مدرسین دانشگاه ایلورین نیجریه گفت: کشورهای استعمارگر به افریقا بسیار ستم کرده‌اند و سال‌ها مردم آن جا را محروم نگه داشته و ذخایر شان را به یغما برده‌اند. وی افزود: مردم افریقا فقیر نیستند، بلکه توسط امپریالیست‌ها فقیر نگه داشته شده‌اند. نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت به عشق و علاقه مردم افریقا به اهل بیت عصمت و طهارت اشاره و اضافه کرد: بین فرق و مذاهب اسلامی تفاوت چندانی وجود ندارد و همه آن‌ها در اصول و محبت به اهل بیت مشترک هستند. و ما امروز نیازمند همکاری و وحدت میان همه مذاهب اسلامی هستیم. در ادامه این دیدار شیخ زکریا مفتاح، رئیس حوزه علمیه شهر لاگوس نیجریه با ارائه گزارشی از فعالیت‌های فرهنگی در این شهر، اکثریت مردم این کشور را علاقه‌مند به پیامبر (صلی الله علیه و آله) معرفی کرد.

در نشست خبری مشترک سرپرست حجاج ایرانی و رئیس سازمان حج و زیارت تشریح شد

عوامل موفقیت در برگزاری حج ۹۳

نماینده ولی فقیه در امور حج زیارت با عنایت به برنامه‌های فرهنگی گسترده بعثه و شعار معنویت یادآور شد: توجه زائران به معنویت در سفر حج بسیار مهم بود که نشانه آن حضور پررنگ زائران در نمازهای جماعت، اهتمام آن‌ها به نماز شب و خواندن قرآن و... از جمله دلایل تحقق این بخش از شعار بود. وی افزود: امیدواریم این فضا در ادامه سفر نیز وجود داشته باشد.

وضعیت عمره سال جاری

رئیس سازمان حج و زیارت در پاسخ به سؤالی درباره رایزنی‌های صورت گرفته با مقامات سعودی درباره عمره سال آینده، اظهار داشت: با توجه به برخوردی که در پایان عمره مواجه شده بودیم، این موضوع در دیدار با وزیر و معاون وزارت خانه عربستان مطرح گردید و آن‌ها نیز به صورت جدی قول دادند که این موارد حتماً برطرف خواهد شد.

مهندس اوحدی تأکید کرد: شرط ما برای هرگونه افزایش تعداد عمره گزاران در موسم عمره ۹۳-۹۴ فراهم شدن بستر لازم برای ارائه خدمات و استیغای حقوق زائران است؛ اگر این بستر در سطح مورد نظر تأمین شود، تعداد عمره گزاران ایرانی را می‌توان به یک میلیون نفر افزایش داد، اما در غیر این صورت ما حتماً در برنامه‌ریزی‌های خود تجدیدنظر خواهیم کرد.

تفاهم بین المللی

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت در پاسخ به سؤالی درباره تحقق اهداف ناشی از برگزاری همایش‌های بین‌المللی بعثه تأکید کرد: هدف اصلی از برگزاری این همایش‌ها، ایجاد یک تفاهم در موضوع خاصی است که به اهداف مورد نظر نیز دستیابی مطلوبی یافتیم. سرپرست حجاج ایرانی به همایش‌های اهل سنت اشاره و اضافه کرد: در این همایش‌ها سخنرانان معمولاً هم در کلیت موضوع صحبت می‌کنند و راه‌برد هم نشان می‌دهند. البته با توجه به تعداد شرکت‌کنندگان و سطح علمی سخنرانان، این همایش‌ها نسبت به گذشته شاهد رشد قابل توجهی بودند.

ادامه در صفحه ۵

وی افزود: اولین پرواز مدینه بعد هم روز ۲۳ مهر از مدینه به تهران و آخرین پرواز عملیات حج ۹۳ هم از فرودگاه همین شهر، روز ششم آبان ماه خواهد بود.

مهندس اوحدی با اشاره به این که برنامه پروازی در پایگاه‌های اطلاع‌رسانی بعثه و سازمان حج اعلام خواهد شد، ادامه داد: طرحی وجود داشت که بار زائر در تهران از طریق پست به در منازل آن‌ها منتقل شود، اما بررسی‌های کارشناسی ما را به این نتیجه رساند که امسال ممکن است این کار دارای آسیب‌هایی باشد. وی افزود: با هماهنگی‌های صورت گرفته بار زائران در فرودگاه امام خمینی تحویل خواهد شد.

رئیس سازمان حج و زیارت همچنین از مستقبلین حجاج درخواست کرد با توجه به محدودیت‌های موجود در فرودگاه امام، در صورت امکان از حضور در این مکان اجتناب کنند.

تحقق شعار حج

سرپرست حجاج ایرانی در پاسخ به سؤالی درباره تحقق شعار حج ۹۳ اظهار داشت: پاسخگویی دقیق به این سوال هنوز مقدور نیست و پس از پایان موسم، می‌توان با ارزیابی کارشناسی پاسخ این سوال را داد. وی افزود: اما آن چه تا الان محرز شده این است که آن چه در برنامه فرهنگی حج ۹۳ پیش‌بینی شده بود، به شکل مطلوبی محقق گردید.

حجت الاسلام والمسلمین قاضی عسکر به برگزاری منظم و مطلوب دو برنامه دعای کمیل در مدینه منوره و مراسم براثت از مشرکین، دعای عرفه و دعای کمیل در عرفات اشاره کرد و ضمن بیان فهرستی از دیگر برنامه‌های فرهنگی حج ۹۳ گفت: همایش‌های بزرگ اهل سنت در مدینه و مکه، همایش‌های بین‌المللی اهل بیت و منزلت زن در مدینه، تقرب مذاهب و قدس در مکه مکرّمه، همایش باشکوه یاوران حجاج و... برگزار شد که هم به لحاظ کمی و کیفی نسبت به سال قبل، ارتقا یافته بودند. وی به بهره‌گیری جلسات انس و معرفت از دو سخنران سرشناس (حجج اسلام کاظم راشد یزدی و ناصر رفیعی) پرداخت و از استقبال خوب زائران از برنامه‌های آنان خبر داد.

حقیقتاً تاکنون با مساله لاینحلی که از زبان مردم مطرح شود، برخورد نکرده‌ایم و برخی مشکلات مطرح شده نیز مربوط به وضعیتی است که در کشور میزبان وجود دارد.

مهندس سعید اوحدی هم در ابتدای سخنان خود بر نقش اساسی برنامه‌ریزی زودهنگام حج ۹۳ در ارتقای خدمت‌رسانی به زائران تأکید کرد و گفت: ما امروز می‌دانیم که در سال آینده چه میزان زائر داریم، چه اولویت‌هایی را باید اعلام کنیم و چه روزی عملیات اجرای حج ۹۴ آغاز خواهد شد.

۱۷ ربیع الاول

ثبت نام در کاروان‌های حج ۹۴

رئیس سازمان حج و زیارت زمان ثبت نام و انتخاب کاروان‌های حج تمتع ۹۴ را هفدهم ربیع‌الاول اعلام کرد و افزود: حوزه آموزش و اطلاع‌رسانی از جمله حوزه‌های موفق در حج امسال بود؛ همایش‌های متعددی برگزار شد تا زائران با یک دیدگاه مناسب وارد سفر حج شوند و از این دو طریق، بستر مناسبی برای منطقی کردن توقعات زائر و شناخت آن‌ها از محیط به وجود آید.

وی در این زمینه از نقش رسانه‌ها در آماده‌سازی زائران تقدیر کرد و اضافه کرد: این اطلاع‌رسانی‌ها زائر را مطمئن کرد که تلاش کارگزاران حج، ارائه بالاترین خدمات به اوست، هر چند که به هر حال خدمات در کشور دیگری ارائه شده و شرایط کشور میزبان هم در اوج ترافیک در همه عرصه‌ها قرار دارد.

اولین و آخرین پرواز خروجی حج ۹۳/ بارها با پست

رئیس سازمان حج و زیارت گفت: نخستین پرواز بازگشت حجاج به ایران اسلامی ظهر روز پنج‌شنبه از جده به مقصد تهران انجام خواهد گرفت.

مهندس اوحدی که در نشست خبری مشترک سرپرست حجاج ایرانی و رئیس سازمان حج و زیارت سخن می‌گفت، ادامه داد: روز پنج‌شنبه چهار پرواز وجود دارد و در روزهای بعد تعداد پروازهای خروجی مدینه‌قبلی‌ها به شش و هفت پرواز در روز خواهد رسید.

سرپرست حجاج ایرانی و رئیس سازمان حج و زیارت بعد از ظهر روز سه‌شنبه در یک نشست خبری مشترک، به پرسش‌های خبرنگاران رسانه‌های حاضر در مکه مکرمه پاسخ دادند.

نشست خبری مشترک سرپرست حجاج ایرانی و رئیس سازمان حج و زیارت بعد از ظهر روز سه‌شنبه در یک نشست خبری مشترک، به پرسش‌های خبرنگاران رسانه‌های حاضر در مکه مکرمه پاسخ دادند.

حجت الاسلام والمسلمین سیدعلی قاضی عسکر در ابتدای این نشست خبری به مرور عوامل موفقیت در برگزاری حج ۹۳ پرداخت و گفت: همه حجاج میهمانان خداوند هستند و اگر با شرایط موجود مشکلات کاهش پیدا کرده، این در مرحله اول ناشی از لطف خداست.

سرپرست حجاج ایرانی با اشاره به آغاز برنامه‌ریزی حج و عمره از یک سال قبل، آن را دومین عامل بهبود خدمت‌رسانی دانست و ادامه داد: نکته سوم این است که برنامه‌ریزان، کارشناسان حوزه مرتبط هستند و همین امر نقش مهمی در ارتقای رضایت زائران ایفا کرده است، چرا که آن‌ها به شکل تخصصی تصمیم می‌گیرند و این در بهبود شرایط بسیار موثر است.

نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت در ذکر نکته چهارم به تفاهم کامل میان سازمان و بعثه اشاره و اضافه کرد: ما با هم تصمیم گرفته و با هم اجرا می‌کنیم و خداوند در این روحیه کار جمعی بر کات خود راقار داده تا کارها بهتر پیش برود.

امیرالحاج ایران سیاست کاستن از تعداد عوامل ستادی بعثه و سازمان و حرکت به سمت کیفی‌سازی خدمات به عنوان عامل دیگری یاد کرد و افزود: علاوه بر این از نیروهای مردمی نظیر یاوران حجاج، بازرسان افتخاری و... استفاده شد.

حجت الاسلام والمسلمین قاضی عسکر نکته ششم را در نحوه مواجهه با مشکلات معرفی کرد و گفت: اگر مشکلات در همین جفا قابل حل و فصل است، بلافاصله اقدام می‌شود و اگر نیازمند برنامه‌ریزی بلندمدت در ایران باشد، اقدامات لازم برای حل و فصل آن‌ها صورت می‌گیرد. سرپرست حجاج ایرانی به گفت‌وگوها و دیدارهای مکرر خود با مردم اشاره و تأکید کرد:

سفر به ریاض در دستور کار ظریف

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان گفت: سفر به ریاض در دستور کار دکتر ظریف قرار دارد. مرضیه افخم درباره سفر وزیر امور خارجه کشورمان به ریاض پس از دیدار صورت گرفته در نیویورک بین وزیران خارجه دو کشور ایران و عربستان، بیان کرد: طی سفر آقای امیر عبداللہیان به عربستان که مقدمه و زمینه سازی برای دیدار وزیران خارجه دو کشور در نیویورک بود، دیدار سازنده‌ای بین وزیران خارجه در نیویورک صورت گرفت و درباره مباحث مختلفی گفتگو شد. وی تاکید کرد: روند گفتگوها رو به جلو است و گفتگوهای مستقیم و انجام سفر در دستور کار قرار دارد، امیدواریم در برنامه آقای ظریف این سفر انجام شود. همواره اعلام کردیم موضوعات منطقه از طریق گفتگو و همکاری می‌تواند حل شود و جمهوری اسلامی ایران بر اصول سیاسی پایبند است.

خبرنامه

دوره جدید - شماره ۲۱

۱۸ مهر ۱۳۹۳

۱۶ ذی‌الحجه ۱۴۳۵

10 October 2014

۹۳

تقدیر از دست اندرکاران اجرای موفق عملیات حج

مهندس سعید اوحدی معاون وزیر و رئیس سازمان حج و زیارت پس از اتمام ایام تشریق حج تمتع ۱۳۹۳ طی نامه ای از مهندس خدر نژاد مدیر عملیات اجرایی حج و دست اندرکاران ستاد حج ۹۳ تقدیر و تشکر کرد. متن این نامه به شرح ذیل می باشد:

بسم الله الرحمن الرحيم
«و قل رب اذلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق و اجعل لی من لدنک سلطانا نصیرا»

برادر گرامی جناب آقای مهندس خدر نژاد

مدیر محترم عملیات اجرایی حج تمتع ۱۳۹۳
سلام علیکم

بی تردید تحقق شایسته برنامه ها و خدمات گسترده و فشرده و ویژه ایام تشریق در میدان عمل بعنوان اوج شکوه عملیات عظیم حج با هدف بستر سازی جهت انجام صحیح فریضه حج، بهره گیری از فضای معنوی روز عرفه و ایام وقوف منی و تسهیل امور آرزو مندانی که پس از سال ها انتظار مشتاقانه راهی سرزمین وحی شدند، از اهمیت بسزایی برخوردار است.

خدای راسپاسگزاریم که با عنایت و تفضل ائمه معصومین (ع) و دعای خیر خانواده های مومن حجاج شریف بیت الله الحرام شاهد اجرای مناسب تمامی برنامه های مورد نظر سازمان در چارچوب منویات مقام عظمای ولایت و به پشتوانه حمایت و هدایت های دلسوزانه نماینده معظم له در امور حج و زیارت و حضور پر رنگ و مسئولانه بی شائبه کلیه دست اندرکاران اعم از مرکز پزشکی حج، سفارت ج.ا.ا در عربستان و کنسولگری کشورمان در جده (بالاخص شخص سفیر محترم جناب آقای صادقی که حضور قوی و ملاقات های متعدد ایشان بسیار کارساز و موثر بود)، دفتر نمایندگی سازمان در عربستان، عناصر ساعی ستادهای حج و تلاش شبانه روزی و بی وقفه و بی منت آشپزخانه های مرکزی، کادر توانمند مجموعه ها و مدیران بی ادعا خصوصا با استقرار نیروهای زبده و خلاق و مجرب در مکاتب فرعی عرفات و منا در کنار صاحبان مکاتب و موسسه مطوفین حجاج ایران بودیم بگونه ای که نهایتا ایام

تشریق امسال آرام، هماهنگ، منسجم و زیبا با اعمال سبک مدیریتی چابک، سریع، آماده و هوشیار مبتنی بر تعقل و تفکر و انضباط بدور از هرگونه حادثه و بحران برگزار گردید و هم اکنون با کمال افتخار بدون ذره ای غرور و تفاخر می توان اعلام کرد که با استعانت از خداوند سبحان و اعتصام به حبل الله معجزه گر وحدت بین ارکان اجرایی و فرهنگی و بهداشتی حج که از سر صدق و آگاهی و باورمندی صورت می گیرد، نتایج ذیل الذکر حاصل گردید که بعنوان نقطه معتبر و درخشان ثبت خواهد شد.

۱- کوچ هزاران زائر ایرانی اعم از سنی و شیعه هر یک بر اساس موازین و مناسک خود در میان میلیونها حاجی از سراسر دنیا در ظرف زمانی محدود و در قالب طرح نقل ترددی، از مکه به عرفات و جابجایی متعدد در مشاعر مقدس عرفات و مزدلفه و منا بموقع و منظم و بی دغدغه اجرا شد بگونه ای که زائرین عزیز بدون اضطراب و با کمترین نگرانی در کمال آرامش زمان کافی برای بهره مندی از فضای فرهنگی معنوی ایام وقوف خود داشتند.

۲- استقرار ۶۴ هزار زائر ایرانی در هزاران چادر عرفات و منا که از قبل مورد بررسی قرار گرفته و آماده سازی و چیده شده بود و رفع فوری برخی موارد تاسیساتی و همچنین رسیدگی به کلیه امور معیشتی و بهداشتی حجاج در سرزمین مشاعر روی هم رفته مایه کرامت و عزت هموطنان در این زندگی اردویی پنج روزه در صحرائی منی و عرفات بود.

۳- تدارکات غذایی مربوط به ایام تشریق بنحو مناسب توسط واحدهای تدارکات و همکاران و مدیران مناطق بین مجموعه ها و هتل ها توزیع و به موقع به عرفات و منا منتقل شد، امسال مشکل تحویل یخ و رسیدن غذا و توزیع بسته های غذایی بین راهی در ایام تشریق وجود نداشت به گونه ای که حتی یک مورد شکایت در این زمینه دریافت نگردید.

۴- طرح قربانی بر اساس برنامه تنظیمی با محوریت مدیران مجموعه و نمایندگان زائر و ذایجان حرفه ای با نظارت شرعی و اجرایی در کمال صحت و اطمینان با همکاری بانک توسعه اسلامی قبل از ساعت ۲ بعد از ظهر

روز عید قربان پایان پذیرفت که این نتیجه در نوع خود بی نظیر است.

۵- امداد و همیاری و راهنمایی افراد ناتوان از طریق ساماندهی و تعمیم حس مشارکت و بسط فرهنگ نوع دوستی و همکاری در میان زائران ایرانی موجب پیشگیری از هرگونه آسیب پذیری احتمالی و یاسرگردانی حجاج گردید که در این میان نصب تابلوها و علائم یکنواخت و استاندارد در معابر اصلی عرفات و منا در کنار بکارگیری سیستم جستجوی سریع مشخصات زائران بسیار کارسازتر واقع شد.

۶- تمامی اجزای ستاد عملیات حج برای مقابله با حوادث احتمالی و رسیدگی سریع به مشکلات و گزارشات رسیده و یا مشاهدات میدانی از سوی حوزه بازرسی بعثه مقام معظم رهبری و سایر مجاری آماده بودند و مشکلات با حضور فعال کلیه خادمان مخلص حجاج فوراً مرتفع می گردید که تعمیر و نگهداری کولرها و سرویس ها و حفظ بهداشت محیط منی با همکاری نیروهای موسسه مطوفی از آن جمله می باشد. به طوری که در موسم حج سال جاری، انتقاد قابل توجهی از سوی کاروان ها در زمینه اعلام ضعف خدمات ایام تشریق منعکس نگردید. ضمن اینکه با پیگیری های سازمان و نصب کولرهای نوع جدید در یکی از مکاتب و احداث سرویس های بهداشتی ویژه جانبازان عزیز بر ارتقاء سطح کیفی خدمات تأثیر غیر قابل انکاری داشت.

۷- وضعیت خدمات بهداشتی و درمانی ارائه شده توسط مرکز پزشکی حج خصوصا پزشکان خانم در چادرهای حجاج منجر به عدم گرامزدگی و انتشار بیماری در شرایط اردویی و پرمخاطره برای عموم مردم شد که اغلب دارای کپولت سن هستند، به اضافه حفظ بهداشت محیط در میان ملیت ها و آداب و فرهنگ های متنوع با سطوح بهداشتی متفاوت کاملاً رضایت بخش بوده است که جای تشکر از مسئولان و کادر پزشکی حج دارد. نظم چشمگیر در تشکیل کاروان وقوف اضطراری بیماران بدحال از دیگر ممیزات مرکز پزشکی حج بود.

۸- مجموعاً احقاق حقوق زائر از طرف های سعودی از طریق تنظیم قراردادهای

کارشناسی محکم و بی گیرجیدی مطالبات از موسسه مطوفی ایرانیان، به اضافه تعامل سازنده در جهت حفظ حقوق زائران و برخورد های اخلاقی موجب گردید تا به گواه همکاران و زائرین قدرشناس که بارها به زبان مختلف شکر و قدردانی خود را اعلام نمودند، شاهد تحقق بیش از ۹۰ درصد برنامه های اجرایی فرهنگی در ایام تشریق باشیم.

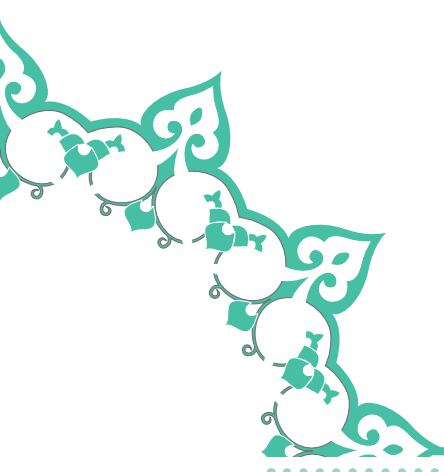
۹- بدیهی است نگاه سازمان بر این است که تلاش ها و هماهنگی های اجرایی نقش بسیار کارآمد و تأثیر گذاری در انجام مناسب برنامه های فرهنگی و معنوی خواهد داشت، لذا بطور ویژه در ایام تشریق امسال کیفیت بالای اجرای دعای عرفه با شرکت پر نشاط زائران و حضور مشتاقانه مردم در مراسم برات در صحرائی عرفه و همینطور برنامه های معنوی در سرزمین منا نشان از پشتیبانی و تدارک و بستر سازی مناسب و همه جانبه بخش اجرایی در راستای برگزاری شکوهمند مراسم پر فیض و به یاد ماندنی و بهره گیری زائران از برکت معنویت و نورانیت سفر و تسهیل در انجام صحیح مناسک حج بیابانگر انجام دقیق و باورمندانه رسالت حوزه مدیریت و پیگیره اجرایی می باشد.

باید گفت این همه نقاط برجسته که اهم آن ذکر شد، پس از لطف و اتسکال خداوند مروهون نیت خیر خدمتگزاران و تلاش مداوم و حساسیت تیم های خدماتی اجرایی و فرهنگی و همکاری حجاج عزیز در طرح ها و برنامه های سازمان باضافه ساختار مناسب و دسترسی سهل به مسئولین ارشد سازمان و بطور کلی ناشی از کار بردمدیریت جهادی در همه سطوح می باشد. قطعاً هماهنگی این امور بسیار حائز اهمیت است که بر دوش شما قرار داشت و البته بخوبی از عهده بر آمدید.

ضمن عرض خدائوت و تبریک به خاطر این توفیق و آرزوی تداوم و تعمیق این امتیازات، امیدوارم بقیه راه نیز تا مراجعت هموطنان به اوطان خود با حجتی مقبول به همین ترتیب آبرومندانه و با عزت پیش برود. مراتب تشکر و قدر دانسی اینجانب را به تمامی همکاران خدمت اعلام فرمایید.

موفق باشید
سعید اوحدی
معاون وزیر و رئیس سازمان

مشایعت و شهادت

رسول خدا (ص): کسی که از خانه خود برای یادگیری علوم دینی بیرون آید هفتاد هزار ملک او را مشایعت میکنند و اگر در این راه از دنیا برود شهید از دنیا رفته است. عین الحیوة صفحه ۱۶۹

مجله خیرنامه

دوره جدید - شماره ۲۱
۱۸ مهر ۱۳۹۳
۱۶ ذی الحجه ۱۴۳۵
10 October 2014

خبریه

از پیامبر (ص) پیاموریم

حسین سیدی

اشاره: گفتار و رفتار پیامبر خاتم(ص) برای همه مسلمانان در همه زمینه‌ها الگو و سرمشق است قرآن کریم خطاب به مسلمانان می‌فرماید: **لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ**. از این رو بر همه پیروان آن حضرت فرض است که سیره نظری و عملی آن حضرت را مطالعه کنند و آن را معیار و ملاک عمل خویش قرار دهند.

وفای به عهد

در وفای به عهد پیامبر از همگان پیشی گرفته و امین‌ترین مردم به پیمان بود. امام رضا(ع) فرمود: ما خاندانی هستیم که وعده‌ای را که می‌دهیم، به سان بدهی می‌دانیم و باید به آن وفا کنیم، همچنان که رسول خدا چنین می‌کرد. در تمامی پیمان‌هایی که باقبایل گوناگون عرب و یهودیان و ترسایان بست، هیچ کدام از آنها را پایمال نکرد و تا زمانی که آنها پیمان را نشکستند، عهد را محترم شمرد، گرچه مورد انتقاد یاران نزدیکش قرار گرفت.

هنگامی که در صلح حدیبیه، میان مسلمانان و کافران قریش پیمان بسته شد، یکی از مواد آن این بود که اگر مسلمانی از دست مکیان گریخت و به مسلمانان مدینه پناه آورد او را به آنان پس دهند. ابوجندل نیز گریخت و به مسلمانان پناهنده شد. شخصی به حضرت یادآوری کرد: چنان پیمانی داریم، ایشان پاسخ فرمود: راست می‌گویید! ابوجندل را تحویل اهل مکه داد. فریاد ابوجندل چهره وجدان مسلمانان را می‌خراشید. او با صدای بلند می‌گفت: ای مسلمانان! آیا مرا به مشرکان باز پس می‌دهید؟ پیامبر فرمود: ای اباجندل! شکیبایی پیشه کن. پروردگار برای تو و دیگر مستضعفان راه گریزی قرار می‌دهد. میان ما و آنان پیمانی است و به همین خاطر تو را برمی‌گردانیم... ما به آنها نیرنگ نمی‌ورزیم. پیمان شکنی را گناهی بس بزرگ می‌شمرد و می‌فرمود: کسی که یهودی یا ترسایی را که با دولت اسلامی پیمان دارد بکشد، بوی بهشت را - که از فاصله چهل سال استنشام می‌شود - نخواهد بوید. عمار، پسر یاسر می‌گوید: هم من گوسفند خانواده‌ام را می‌چراندم و هم پیامبر چوپانی می‌کرد. (روزی) به او گفتم: فسخ را دیده‌ای؟ مرغزاری در خشان است. فرمود: آری. فردا صبح که رفتم، دیدم او پیش از من به آن جارسیده اما مانع چریدن گوسفندانش شده است. حضرت فرمود: چون با تو قرار داشتیم، دوست نداشتیم پیش از تو گوسفندانم را بچرانم.

نگاه به کعبه

احمد صادقی اردستانی

به خانه خدا آمده‌ایم، نگاه کن، به خانه خود آمده‌ایم؛ آرام بگیر و احساس غریبی مکن، جایی که همه پیامبران به عبادت پرداخته‌اند جایی که همه امامان ما، تاله سر داده و راز و نیاز عابدانه و عاشقانه داشته‌اند، بوسه زده‌اند و چهره بندگی و عبودیت به زمین سائیده‌اند و به قول امام باقر(علیه السلام)، خداوند روی کبره زمین، مکانی را محبوب‌تر و مقدس‌تر از آن نیافریده است (بحار الانوار، ج ۹۶، ص ۵۳، ح ۵). درباره «نگاه به کعبه» روایات زیادی وارد شده. امام صادق(علیه السلام) فرموده‌اند: **مَنْ نَظَرَ إِلَى الْكَعْبَةِ لَمْ يَزَلْ تُكْتَبْ لَهُ حَسَنَةٌ وَ تُمَحَى عَنْهُ سَيِّئَةٌ حَتَّى يَصْرِفَ بِبَصَرِهِ عَنْهَا (من لا يحضره الفقيه، ج ۲، ص ۱۳۲).**

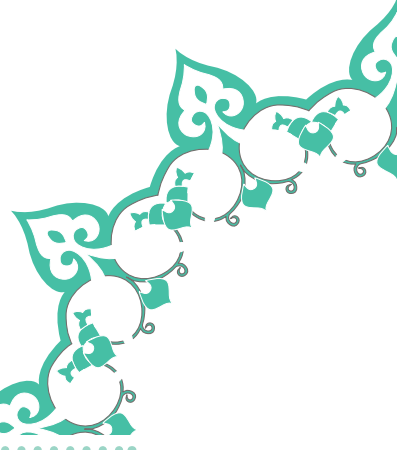
هر کس به کعبه نگاه کند، پیوسته برای او پاداش نوشته می‌شود و گناه او محو می‌گردد تا مادامی که نگاه خود را از کعبه برگیرد. این نگاه غیر از این که لذت معنوی و پاداش دارد و به معرفت و روح توحید می‌افزاید، باید عمیق و معنادار باشد و پیوند توحید با امامت را برقرار سازد و مکتب امامت و اطاعت از آن را تداعی و تبلور بخشد. امام صادق(علیه السلام) فرمود: هر کس با معرفت به کعبه نگاه کند و حق ما و حرمت ما را بشناسد، مثل کسی است که حق و حرمت کعبه را شناخته است و خداوند گناهان او را می‌آمرزد و وعده‌دار رفع گرفتاری دنیا و آخرت او می‌گردد. نگاه به کعبه، غیر از پاداش معنوی و برقراری ارتباط توحید با امامت، تداعی یک سلسله نگاه‌های دیگر انسانی و مردمی را می‌کند و پیوند عواطف انسانی برای ادای حقوق خانواده‌گی، گسترش علم و دانش،

تکریم علم و دانش و پیوند با قرآن و کعبه و امامت، به عنوان عبادت بزرگ که جنبه الهی و پیوند مردمی دارد، قلمداد شده است. امام باقر(علیه السلام) فرموده است: **«النَّظَرُ إِلَى الْكَعْبَةِ عِبَادَةٌ وَالنَّظَرُ إِلَى الْوَالِدَيْنِ عِبَادَةٌ وَالنَّظَرُ فِي الْمُصْحَفِ مِنْ غَيْرِ قِرَاءَةٍ عِبَادَةٌ وَالنَّظَرُ إِلَى وَجْهِ الْعَالَمِ عِبَادَةٌ وَالنَّظَرُ إِلَى آلِ مُحَمَّدٍ عِبَادَةٌ» (من لا يحضره الفقيه، ج ۲، ص ۱۳۳)** نگاه به کعبه عبادت است و نگاه به پدر و مادر عبادت است و نگاه به قرآن بدون قرائت، عبادت است و نگاه به صورت عالم عبادت است و نگاه به آل محمد(ص) عبادت است. نگاه به کعبه، ارتباط توحید و امامت و سایر حقوق اجتماعی در ذهن تداعی می‌کند اما کعبه و مسجد الحرام و عبادت در آن، میراث پیامبران است و ارتباط این حرکت مقدس با بنیانگذار کعبه و پاک کننده آن از بت‌ها و احیاگر مناسک سالم آن نیز باید برقرار گردد.

بدین لحاظ امام باقر(علیه السلام) فرموده است: وقتی وارد مسجد الحرام شدی، پس از خضوع و خشوع در برابر حق تعالی، بگو: **السلام عليك ايها النبي ورحمة الله و بركاته. بسم الله و بالله و من الله و ماشاء الله و السلام على انبياء الله و رسله و السلام على رسول الله، و السلام على ابراهيم، و الحمد لله رب العالمين (كافي، ج ۴، ص ۴۰۱).** بدین ترتیب، خلاصه آداب ورود به مسجد الحرام تحقق یافته و با ارتباط معنوی با خدای کعبه، بنیانگذار آن، مناسک پرداز آن، با قرآن، با پیامبران و امامان (علیهم السلام) با عالمان و با همه کسانی که ما را بدان فرا خوانده، آموزش داده، راهنمایی کرده و یاری رسانده‌اند، ارتباط برقرار نموده و تشکر و سپاسگزاری می‌نماییم.

وقتی وارد مسجد الحرام شدی بگو: **السلام عليك ايها النبي ورحمة الله و بركاته. بسم الله و بالله و من الله و ماشاء الله و السلام على انبياء الله و رسله و السلام على رسول الله، و السلام على ابراهيم، و الحمد لله رب العالمين**

گردهم آیی حجاج اهل تسنن در مصر ای منا

حجاج اهل سنت گلستان در همایشی با عنوان «حج، تجلی همبستگی واتحاد» در سرزمین مناسرت کردند. در این همایش که با حضور ۱۵ کاروان در مجتمع مواکب جیاد برگزار شد، آخوند میرزا علی، امام جمعه آق قلادر سخنانی موفقیت جهان اسلام را در گروه همدلی و همبستگی امت اسلامی دانست و گفت: حج یک برنامه گسترده فرازمانی و مکانی است و بهترین فرصت برای متحد شدن همه مسلمین عالم و اعلان تنفر و انزجار از دشمنان اسلام و برائت از مشرکین است. آخوند میرزا علی تاکید کرد: اگر بخواهیم به مجد و عظمت اسلام برسیم، باید تمام فرق اسلامی بانوای توحید و اتحاد دست به دست یکدیگر بدهند، باهم همدل باشند و به یکدیگر احترام بگذارند. حجت الاسلام والمسلمین رجبعلی زمانی، دومین سخنران گردهمایی «حج، تجلی همبستگی واتحاد» بود که با اشاره به ربوبیت خداوند تبارک و تعالی، زائران را به عنایات حضرت حق توجه داد و خداوند هستی را به طفیل وجود مبارک حضرت ختمی مرتبت محمد مصطفی خلق کرد.

خبرنامه

دوره جدید - شماره ۲۱

۱۸ مهر ۱۳۹۳

۱۶ ذی الحجه ۱۴۳۵

10 October 2014

۹۳

در نشست خبری مشترک سرپرست حجاج ایرانی و رئیس سازمان حج و زیارت تشریح شد

عوامل موفقیت در برگزاری حج ۹۳

ادامه از صفحه دو

هیچ تصمیمی برای ثبت نام تمتع وجود ندارد

رئیس سازمان حج و زیارت درباره سهمیه ایران در حج تمتع توضیح داد: هر کشور اسلامی طبق مصوبه سازمان کنفرانس اسلامی، یک هزارم جمعیتشان می توانند حج گزار داشته باشند و این عدد از سال گذشته با توجه به طرح توسعه، ۲۰ درصد هم کاهش یافته و به ۶۴ هزار نفر رسیده است.

وی افزود: با توجه به این که طرح توسعه برای سه سال این محدودیت را تحمیل کرده، امیدواریم با مذاکرات صورت گرفته در سال ۹۵ موفق شویم با جبران این کاهش ۶۰ درصدی (سه ساله گذشته) حج را برگزار کنیم.

مهندس اوحدی به بازدید خود از پروژه توسعه مسجدالحرام اشاره و اضافه کرد: الان یک و نیم میلیون ایرانی در نوبت حج تمتع قرار دارند و هیچ برنامه جدیدی برای ثبت نام وجود ندارد و باید بعد از سال ۹۵ در این باره تصمیم گیری کرد.

پیش بینی ۶۰ درصدی کاهش خرید سوغات

حجت الاسلام والمسلمین قاضی عسکر در پاسخ به سوالی درباره حجم خرید سوغاتی توسط زائران گفت: در روایات خرید سوغات توصیه شده، اما سوال این است که سوغات سفر حج چیست؟ آیا کالایی که ساخت کشوری است که به خدا هم اعتقاد ندارد، سوغات حج است؟

سرپرست حجاج ایرانی با تاکید بر ضرورت کار فرهنگی بیشتر در زمینه خرید کالای ایرانی اظهار داشت: بحث دیگر این است که لاقط سوغاتی هایی خریداری شود که رنگ و بوی این فضا را داشته باشد، مواردی مانند خرمای مدینه یا آب زمزم.

رئیس سازمان حج و زیارت هم در همین زمینه اظهار داشت: پیش بینی ما این است که با توجه به نوع ساک های توزیع شده میان زائران در حج ۹۳، حدود ۶۰ درصد به لحاظ حجمی بار زائران کاهش خواهد یافت. وی افزود: ساک اضافه از حجاج پذیرفته

نخواهد شد و الان هم مشاهدات نشان گر کاهش شدید خرید است.

میزان همکاری عربستان

سرپرست حجاج ایرانی میزان همکاری کشور عربستان را نسبت به گذشته، بهتر ارزیابی کرد و گفت: در مدینه دیداری با امیر مدینه صورت گرفت؛ در آن دیدار اطلاعات کافی ارائه شد و در قبال مشکلات هم پیش نهادهایی ارائه گردید.

حجت الاسلام والمسلمین قاضی عسکر به دیدارهای صورت گرفته میان وزرای خارجه دو کشور و رایزنی های سفیر ایران در عربستان و رئیس سازمان حج و زیارت با وزیر حج سعودی اشاره و اضافه کرد: امیدواریم که فصل تازه ای در روابط دو کشور به وجود آید و ما هم از توسعه روابط استقبال می کنیم.

برنامه آموزش زبان عربی

موضوع آموزش زبان عربی موضوع دیگری بود که در این نشست مطرح شد؛ نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت با تاکید بر این که به دلیل بی سوادی و کم سوادی تعدادی از زائران به طور جدی این مساله اجرایی نشده، به برنامه های متنوع بعثه در این زمینه از گذشته تا کنون اشاره کرد و گفت: مردم سال ها در نوبتند و اگر به افرادی که استعداد و توانایی دارند، آموزش های لازم داده شود، حتما توفیق بسیار زیادی حاصل خواهد شد.

وی به نرم افزارهای خوب تولید شده در بعثه در همین موضوع پرداخت و ابراز امیدواری کرد که در سال های آینده شاهد رشدی مناسب در این زمینه هم باشیم.

خدمات پزشکی

مهندس اوحدی درباره وضعیت خدمات پزشکی حج و زیارت به ایجاد ۱۳۰ مطب در محل استقرار زائران ایرانی، فعالیت دو بیمارستان در مکه و مدینه و اجرای طرح تطبیق پزشکی اشاره و اضافه کرد: همه این ها موجب شده که ویزیت های تخصصی در مکه و مدینه تا امروز انجام شده ۴۰ درصد نسبت به سال گذشته، کاهش داشته است. رئیس سازمان حج و زیارت تعداد

فوت شدگان حج تمتع را هفت نفر اعلام کرد و گفت: مقایسه این آمار با ۴ سال گذشته نشان می دهد که رقم فوتی ها هم الحمدالله کاهش قابل توجهی داشته است.

وی افزود: فوت شدگان شامل سه مرد و چهار زن هستند و همگی آن ها به علت ایست قلبی در گذشته اند و این حاوی نکته مهمی است و آن هم این که به توصیه های مرکز پزشکی حج درباره وضعیت سلامتیشان قبل از تشریف به تمتع، توجه جدی داشته باشند.

ارزیابی خدمات ایام تشریق

رئیس سازمان حج و زیارت خدمت رسانی به حجاج در ایام تشریق را موفق ارزیابی و اضافه کرد: انتقال ۶۴ هزار زائر به عرفات در یک بازه زمانی محدود، زودتر از موعد مقرر به پایان رسید.

وی افزود: در مسیر عرفات به مشعر هم وضعیت پیچیده تر بود که ۲۷۰ اتوبوس این کار را به خوبی انجام دادند. مهندس اوحدی به جمع بندی های صورت گرفته درباره عملکرد دوره تشریق پرداخت و آن را مثبت خواند.

رایزنی با بعثه های کشورهای دیگر

سرپرست حجاج ایرانی به طرح موضوع تکفیری ها و خطرات ناشی از آن ها در دیدارهای صورت گرفته با مقامات بعثه های کشورهای دیگر، اظهار داشت: ارزیابی ما این بود که یک نگرانی عمیقی نسبت به این حرکت ها در حال شکل گیری است.

وی به طرح دو ایده از سوی برخی کشورها در این دیدارها پرداخت و گفت: یکی این که بتوان به جوانان توضیح داد که اعمال وحشیانه تکفیری ها هیچ ربطی به اسلام ندارد. ایده دوم هم بازنگری در آموزش هایی است که به جوانان و جوانان در مدارس و دانشگاه های این کشورها ارائه می شود.

حجت الاسلام والمسلمین قاضی عسکر به محکومیت جنایات های صورت گرفته از سوی مفتی کشور عربستان هم اشاره کرد و افزود: امیدواریم با توجه به تجربه تلخ گذشته، وحدت نظر میان امت اسلامی برقرار شود.

آسیب شناسی عملیات حج

مهندس اوحدی در ادامه این نشست خبری از تشکیل هفت کارگروه کارشناسی - تخصصی در موسم حج خبر داد که وظیفه شان آسیب شناسی می دانی عملیات حج ۹۳ و برنامه ریزی حج ۹۴ است. وی افزود: این کارگروه ها شامل مسکن، تغذیه، تدارکات، پزشکی، حمل و نقل، اطلاع رسانی و حقوق زائر هستند.

رئیس سازمان حج و زیارت همچنین به ارزشیابی های صورت گرفته درباره برنامه های اجرا شده اشاره کرد و افزود: بر اساس برآوردهای ماحدود ۹۲ درصد اهداف در حوزه های اجرایی و فرهنگی محقق شده است.

وی اضافه کرد: مثلاً برای حمل و نقل زائران تا امروز هزار و ۶۸۵ دستگاه اتوبوس مسافتی حدود ۵۵۰ هزار کیلومتر را میان جده - جحفه - مکه و مدینه - جحفه طی کرده اند؛ با وجود این عدد بزرگ تا امروز یک مورد سانحه در این زمینه هم نداشته ایم. مهندس اوحدی یاد آور شد: اتوبوس ها ۵۱ هزار تردد در مکه بین هتل ها و مسجدالحرام انجام داده اند و خدا را باید شاکر باشیم که آسیب جدی ای در این زمینه نداشته ایم.

رئیس سازمان حج و زیارت به جمله رهبر معظم انقلاب مبنی بر این که ظرفیت حج تمام شدنی نیست اشاره کرد و گفت: ما باید توان بسیار بیشتری صرف کنیم تا در حوزه اجرایی کارهای مهم تر و اثر گذارتری انجام دهیم و سال آینده، خدمت رسانی را افزایش دهیم.

تاسیس ترمینال حجاج

مهندس اوحدی در پاسخ به سوالی در زمینه وضعیت فرودگاه امام و تاسیس یک ترمینال حجاج گفت: ما آمادگی داریم که از طریق شرکت توسعه زیرساخت های مهر و ماه که بناسند در زمینه حج و زیارت فعالیت کند، بنوانیم بحث ترمینال حجاج را در دستور کار قرار دهیم. وی در همین جا از شرکت های هواپیمایی خواست تا در پروازهای برگشت به گونه ای برنامه ریزی کنند که زائران با کمترین تاخیر به میهن اسلامی بازگردند.

عقل، جهل و ...

امام علی علیه السلام فرمودند:
لا غنی کالعقل، ولا فقر کالجهل، ولا
میراث کالادب ولا ظهیر کالمشاوره؛
هیچ ثروتی چون عقل و هیچ فقری
چون جهل و هیچ میراثی چون ادب
و هیچ پشتیبانی
چون مشورت نخواهد بود.
(تحف العقول ص ۸۹)

ام القریای جهان خانه امن خدا

مکه، بلدا امینی است که دامنه امنیتش تا عالم نبات و حیوان کشیده شده است. کسی حق کندن گیاه و شکستن و بردن شاخه‌های درختان و آزردن و کشتن حیوانات، حتی رم دادن پرندگان از لانه و آشیانه‌شان را ندارد. در چنین شهری که زمانی مظهر خشونت، بیرحمی، جاهلیت و پرستش بتان بود، پیامبر مرحمت به دنیا آمد و منادی توحید و عبودیت شد و برای اثبات این حقیقت، خشونت‌های جاهلانه و عامدانه بسیاری را تحمل کرد تا هیبوط جبرئیل امین و نزول وحی الهی را بر این تجارت پیشگان بت پرست که یک دست بر خم می‌داشتند و دست دیگر بر قیضه خنجر، بیاوراند. آنگاه که چنین اتفاق عظیمی افتاد شهر امین مکه، به بلدا امین بدل شد و مکه به ام القری و مولد تمدن‌های بزرگ در همه اعصار بدل گشت و عدل اسلامی در آن گسترش یافت و احترام به حقوق انسان‌ها، نباتات و حیوانات در پر تودین و دینداری، و منع از تعدی و اجحاف، قاعده اصلی و اساسی پذیرش بندگی شد.

شهر توحید و تعبد

مکه شهر توحید و قبله گاه جهانیان است و مرکز مقدسی که بیت عتیق و معبد دیرین بشر و قبله مسلمین را در بر دارد. کعبه مقصود دلها و چشم‌ها است. چشم‌های پراشتیاق، پس از رنج سفر به جمال کعبه روشن می‌شود که با یک جهان عظمت، جلال و جبروت سر به آسمان کشیده و سلبا به پرندگان خدا افکنده و دامن به دست آنها داده و میهمانان خدا را که از راه‌های دور و با تحمل رنج‌های فراوان به سویش آمده‌اند در آغوش گرفته است. با دیدن این صحنه اعجاب‌انگیز دلها از جا کنده می‌شود و بدن‌ها مرتعش می‌گردد و چشم‌ها بسان چشمه‌ای جوشان به اشک می‌نشینند و زبان به تعظیم بیت می‌گشاید.
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَظَّمَكَ وَشَرَّفَكَ وَكَرَّمَكَ، وَجَعَلَكَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَأُمَّةً مَّبَارَكَةً وَأَوْهَدَىٰ لِلْعَالَمِينَ
شکر خدایی را که چنین عظمت و شرافت و کرامتی به تو ارزانی داشت و تو را مرجع مردم و خانه امن بشریت قرار داده و

وسيله هدايت و سعادت جهان نمود.

خانه، خانه ملک العرش و رب السموات و الارض است. در برابر این خانه، انبیاء و مرسلین و اوصیاء به خضوع و خشوع و بندگی نشسته‌اند. پس بنده باید با حال تذلل و انکسار بگوید:
سَائِلُكَ فَتَقْبَلُكَ مِسْكِينُكَ يَا بَاكٍ، فَتَصَدَّقَ عَلَيْهِ بِالْجَنَّةِ
بنده مسکین و فقیر و محتاج تو، به در خانه‌ات آمده‌ام و بر او تصدق نما و بهشت نصیبش فرما و وقتی که احساس قرب به مر حله عالی تری رسد بنده خاضع می‌گویم:
اللَّهُمَّ الْيَتِيمَ يَتِيكَ وَالْحَرَمَ حَرَمِكَ وَالْعَبْدَ عَبْدَكَ
بارالها خانه، خانه تو، حرم، حرم تو، بنده هم، بنده تو.

امام باقر (ع) و زیارت کعبه

یکی از اصحاب امام باقر (ع) به نام افلاح، که آزاد شده آن حضرت بود، می‌گوید: در سفر حج ملازم امام بودم وقتی که وارد مسجد الحرام شد و چشمش به کعبه افتاد گریه بر او غالب شد و صدای گریه‌اش بلند شد. گفتم: پدر و مادرم قربانت، مردم متوجه شما هستند، اندکی صدای خود را آرامتر سازید. فرمود: افلاح اینجا خانه خداست چرا گریان نباشم؟ شاید نظر

رحمتی به سویم بیفکند و موجب رستگاری فردای قیامت شود. سپس طواف کرد و نماز طواف را در نزد مقام گزارد و سر سجده‌اش از اشک دیده‌اش تر شده است. باید توجه داشت کعبه مطاف مؤمنان و بارگاه قدس است و مکانی بی حد شریف، چرا که محل خضوع و عبادت انبیاء و رسل از حضرت آدم (ع) تا حضرت خاتم النبیین (ص) و ائمه معصومین (ع) است و همه آنان در اینجا با نهایت تذلل و قلبی لرزان و چشمی گریان به خاک بندگی افتاده‌اند.

بر اساس آنچه در روایات آمده است، خداوند پس از هیبوط آدم (ع) را در قبه‌ای از دره بیضاء در محل کنونی کعبه قرار داد تا مطاف آدم باشد و آن قبه همچنان بود تا آن که در زمان حضرت نوح (ع) در طوفان خداوند آن را به آسمان برد و بعد از آن محل کعبه مطاف انبیاء تا زمان حضرت ابراهیم (ع) بود که آن حضرت مأمور بنای کعبه شد.
وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ (حج ۲۶) محل بیت را معبد ابراهیم قرار دادیم.

اعجاز در بقای کعبه

و از معجزات این خانه آن است که برغم تخریب هزار کاخ بسیار محکم و استوار که همگی در دست حوادث و بلایای طبیعی تخریب شده‌اند، خانه‌ای معمولی با سنگ و گل از حدود چهار هزار سال پیش در صحرایی سوزان و خالی از عمران، بنا شده، اصل و اساس آن استوار و ثابت بر جای خود مانده است. مهمتر از آن جذبه و کشش این خانه است که بدون هیچگونه تشریفات و زرق و برق، همه آدمیان را به خود جلب می‌کند و این جذابیت بدون هرگونه امکان تعیش و تفریح و تفریح، در بیابانی سوزان پر از رمل و کوهستان است. این محبوبیت خارق العاده کعبه، حکایت از تعلق خاص اراده مطلقه مبداء غیب در توجه دادن به این تجلی عظمی باری تعالی دارد.

و از معجزات این خانه آن است که برغم تخریب هزار کاخ بسیار محکم و استوار که همگی در دست حوادث و بلایای طبیعی تخریب شده‌اند، خانه‌ای معمولی با سنگ و گل از حدود چهار هزار سال پیش بر جای خود مانده است

توکل بخدا

امام حسن مجتبی علیه السلام فرمودند:
لَا تَجَاهِدِ الطَّلَبَ جِهَادَ الْعَالِبِ وَلَا تَتَّكِلْ عَلَى الْقَدْرِ إِلَّا تَكَالَ الْمُسْتَسَلِمُ؛
چون شخص پیروز در طلب مکوش، و چون انسان تسلیم شده به قدر اعتماد ممکن بلکه با تلاش پیگیر و اعتماد و توکل به خداوند، کار کن. (تحف العقول، ص ۲۳۶)

امنیت زائر

تعامل با بیگانگان

۱- در طول سفر از برقراری ارتباط و تماسهای غیر ضرور و خارج از عرف معمول زیارت با بیگانگان جدا خودداری فرمائید.

۲- در تعاملات خود با بیگانگان (عوامل غیر ایرانی هتل، رانندگان، زائرین سایر کشورها، فروشندگان و...) نهایت دقت را داشته باشید و از دادن هرگونه اطلاعات فردی شامل تلفن و آدرس خود در ایران و یا مطالب مهم میهن عزیزمان به آنها خودداری فرمائید.

* داشتن مراد و ارتباط با افراد خارجی دلیلی جهت اعتماد کردن به آنها نمی باشد.

۳- بعضاً افرادی از سوی عوامل تندرو و مغرض شما را طعمه قرار داده و با طرح مسائل عقیدتی و سئوال پیرامون آن عامل بازداشت شما می شوند، لذا شایسته است غیر از افراد مسئول در این زمینه سایر زائرین از پاسخگویی و ایجاد تعامل اینچنینی جدا خودداری شود.

۴- نسبت به تمامی تماسها و ارتباطات بدون زمینه قبلی حساس باشید و از پاسخگویی به تماسهای تلفنی، بلوتوث، پیامکهای ناشناس خودداری نمائید و همچنین از پذیرش دعوت به مهمانی و یا مراکز دیگر خودداری نمائید.

۵- مکالمات بین المللی، مکالمات حساس و قابل شنودی است لذا از طرح مسائل مهم کشور در مکالمات خودداری نمائید.

۶- به هیچ وجه به مسائل سیاسی کشور میزبان ورود نکرده و از هرگونه اظهار نظر پیرامون مقامات مملکتی و سیاستهای کشور میزبان خودداری نمائید.

۷- در صورتیکه مسئولین و مقامات کشوری و لشکری، همسفر شما هستند از بیان عناوین آنان در حضور جمع و خصوصاً بیگانگان جدا خودداری فرمائید.

اهداف نزول قرآن

بخش دوم

در شماره قبل دو مورد از اهداف را مطالعه کردید. در این قسمت به سه مورد دیگر از اهداف نزول قرآن می پردازیم.

۳- بیان قصص انبیاء و امنهای پیشین

بهترین و بیشترین پندها و اندرزهای قرآن مجید در خلال بیان وضع امت های پیشین و طرح قصص انبیاء علیهم السلام، به بهترین وضع ارائه شده است و این یکی از شیوه های تربیتی قرآن مجید است.

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ.

ما بیان می کنیم برای تو (ای پیامبر) بهترین سرگذشت ها را در قرآنی که به سوی تو نازل کردیم. (یوسف ۳)

قرآن دلیل بیان قصص را چنین می فرماید:
فَاقْصُصْ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

پس بخوان داستان ها (بر ایشان) تا شاید اندیشه کنند. (اعراف ۱۷۶)

ب: تثبیت دل پیامبر (ص) و مؤمنان
وَكَأَيُّ نَقْصٍ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَقَّبْتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقِّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ. (هود ۱۲۰)

ج: یادآوری و ذکر
كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا
بدین سان بر تو می خوانیم از داستان ها آنچه گذشته است و همانا برای تو آوردیم از نزد خویش یادآوری. (طه ۹۹)

د: عبرت
لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ
همانها در داستان های ایشان (یوسف و برادرانش) عبرتی است برای خردمندان. (یوسف ۱۱۱)

۴- تذکر و یادآوری

انسان همیشه احتیاج به یادآوری دارد، مخصوصاً در حالت بر خور داری از نعمت های الهی، تا از فراموشی و غفلتی که نتیجه فراموشی است و منتهی به کفران می شود، جلوگیری نماید.

فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَيَعِيدُ
پس به قرآن یادآوری کن آنها را که از بیم دادن من می ترسند. (ق، ۴۵)
وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

و نیست قرآن مگر تذکری برای همه اهل عالم. (قلم، ۵۲)
وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَكَّرُوا
و به تحقیق بیان کردیم در این قرآن همه چیز را تا یادآوری شوید و پند بگیرید. (اسراء ۴۱)

مفردات راغب: صرف به معنای برگرداندن چیزی است از حالی به حالی و یا عوض کردن آن با غیر آن است. معنی آیه چنین می شود: قسم می خورم به تحقیق که گفتار در پیرامون مساله توحید و نفی شرک را در این قرآن چند جور بیان کردیم، هر بار با بیان دیگری غیر از بیان قبل احتجاج نمودیم، هر دفعه لحن آن را عوض کردیم، عبارت ها عوض شد، بیانه ها مختلف گردید. بلکه این ها به فکر بیفتند و متذکر شوند و حق بر ایشان روشن شود.

۵- شفاء و رحمت

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

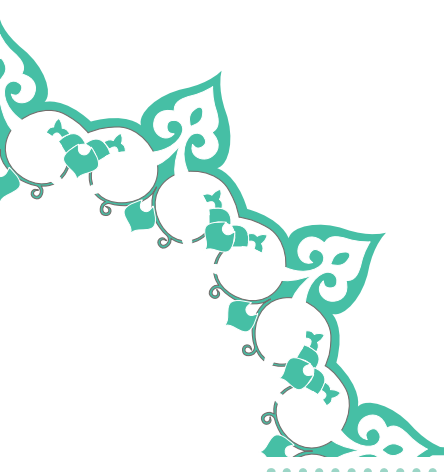
و نازل کردیم در قرآن آنچه که شفاء و رحمت است برای مؤمنین. (اسراء ۸۲)

قرآن کریم با حجت های قاطع و براهین ساطع خود، انواع شک و تردیدها و شبهاتی که در راه عقاید حقه و معارف حقیقه می شود از بین برده با مواعظ شافی خود و داستان های آموزنده و عبرت انگیز و مثل های دلنشین و وعده و وعید و انذار و تبشیرش و احکام و شرایعش با تمامی آفات دل ها مبارزه نموده همه را ریشه کن می سازد بدین جهت خداوند قرآن را شفای دل مؤمنین نامیده.

و اما این که آن را رحمت برای مؤمنین خوانده، با در نظر داشتن این که رحمت افاضه ای است که به وسیله آن کمبودها جبران گشته و حوائج برآورده می شود، دلیلش این است که قرآن دل آدمی را به نور علم و یقین روشن می سازد و تاریکی های جهل و کسوری و شک را از آن دور می نماید و آن را به زیور ملکات فاضله و حالات شریفه آراسته و این گونه زیورها را جایگزین پلیدی ها و صورت های زشت و صفات نکوهیده می سازد. پس قرآن کریم از آن جهت که شفاء است اول صفحه دل را از انواع مرض ها و انحرافات پاک می کند. و زمینه را برای جای دادن فضائل آماده می سازد و از آن جهت که رحمت است صحت و استقامت اصلی و فطری آن را به وی باز می گرداند.

انسان همیشه احتیاج به یادآوری دارد، مخصوصاً در حالت بر خور داری از نعمت های الهی، تا از فراموشی و غفلتی که نتیجه فراموشی است و منتهی به کفران می شود، جلوگیری نماید

فضیلت و جهاد

امام محمد باقر علیه السلام فرمودند:
لا فضیلةَ كَالجِهَادِ، ولا جِهَادَ كُمُجَاهِدَةِ الْهُوَى؛
فضیلتی چون جهاد نیست، و جهادی چون مبارزه با هوای نفس نیست.
(تحف العقول ص ۲۸۶)

مجله خیرنامه
دوره جدید - شماره ۲۱
۱۸ مهر ۱۳۹۳
۱۶ ذی الحجه ۱۴۳۵
10 October 2014

سفری برای پالایش روح

حسین نمازی شاهرودی

حج، جلوه‌ای بارز از اعتلای دین اسلام است. حج سفر معنوی است که بندگان خداجوی به عشق و شوق لقای حق و پالایش روحی خود به آن همت می‌گذارند. حج یادآور رنج‌ها و مصائب چندین ساله پیامبر اکرم (ص) در مسیر رستگاری بشریت است. در حدیث وارد شده هرگاه اراده زیارت خانه خدا نمودی، سه کار را اول انجام بده بعد با دلی و قلبی آرام روانه خانه دوست شو:

- ۱- دلت را برای خدا قرار بده. فقط دل به خدا بده نه غیر او.
  - ۲- تمام کار و زندگی و فرزندان و همه شئون خود را به خدا بسپار. او نگاه‌دار همه چیز است؛ از نگرانی‌ها بیرون بیا.
  - ۳- دنیا را فراموش کن و تکیه‌گاہت را صاحب خانه بدان.
- حج برای آن است که انسان را در مسیر تکامل قرار داده، او را از درجه نفس اماره به نفس لوامه برساند و از درجه نفس لوامه به کمال نفس مطمئنه برساند.

نفس اماره چیست؟

نفس اماره، حالتی است که عقل مغلوب سه قوه دیگر (غضب، شهوت و وهم) قرار گرفته. انسان گناه می‌کند و نفس آدمی را به گناه و می‌دارد. قرآن می‌فرماید: یوسف پیامبر به خداوند عرض کرد: «وَمَا أُبْرِيْ نَفْسِيْ اِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوْءِ اِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّيْ» (یوسف/ ۵۳). یعنی: من هرگز خودم را تبرئه نمی‌کنم که نفس (سرکش) بسیار به بدی‌ها مرا می‌کند؛ مگر آنچه را پروردگارم رحم کند.

امام سجاد(علیه‌السلام) می‌فرماید: اِلٰهِيْ اِلَيْكَ اَشْكُوْ نَفْسًا بِالسُّوْءِ اَمَّارَةً. یعنی: ای خدای من، به تو شکوه می‌کنم از نفس (سرکش) که به بدی‌ها مرا و می‌دارد.

در آمده است. قرآن در باره این انسان‌ها می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمَطْمَئِنَّةُ اِزْجِعِيْ اِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً» (فجر/ ۷۲). یعنی: تو ای روح آرام یافته، سوی پروردگارت بازگرد در حالی که هم تواز او خشنودی و هم او از تو خشنود است. حج برای آن است که انسان را متحول و دگرگون سازد و از حالت قلب لجوج به قلب سلیم برگرداند. پیغمبر اکرم (ص) می‌فرماید: قوام و پایداری ایمان در گروهی قلب است و قوام و پایداری قلب در گروهی زبان است. همان زبانی که یوسف زندانی را عزیز مصر نمود (یوسف/ ۴۵). همان زبانی که یوسف را هنگامی که مورد تهمت قرار گرفته بود، نجات داد. (یوسف/ ۶۲) مردی در خواست موعظه نمود از پیغمبر اکرم (ص). حضرت فرمودند: احفظ لسانک... تا سه مرتبه پشت سر هم در خواست پند و موعظه نمود و همه دفعات پیغمبر فرمودند: زبانت را حفظ نما. اهمیت زبان تا حدی است که حدود ۱۹۰ گناه از آفت‌های اخلاق شرعی و عقیدتی از ناحیه زبان است.

نفس لوامه چیست؟

نفس لوامه حالتی است که عقل شکست نخورده و مغلوب نشده، بلکه در کشاکش با هوای نفس است. نفس لوامه انسان را در مقابل گناه و بدی‌های سرزنش می‌کند.

امام علی(علیه‌السلام) می‌فرماید: «لَا يَرْضَوْنَ مِنْ اَعْمَالِهِمْ الْقَلِيْلَ وَلَا يَسْتَكْبِرُوْنَ الْكَثِيْرَ فَهُمْ لَا لِنَفْسِهِمْ مُتَمَهِّمُونَ». یعنی: انسان‌هایی که به درجه نفس لوامه رسیده‌اند، کارهای خوب خود را کم می‌دانند و از عمل خود خشنود نیستند و هر چه بیشتر خوبی انجام دهند، باز ناچیز می‌دانند و همیشه خود را در مقابل نعمت‌های خدا شرمند می‌بینند.

نفس مطمئنه چیست؟

نفس مطمئنه حالتی است که عقل انسان، از مغلوبیت هوای نفسانی بیرون آمده و راهنمای انسانی در زندگی عقل شده، عقل در بدن حاکم شده و همه قوای درونی تحت کنترل عقل

رقابت و چشم و هم‌چشمی

وامکانات ظاهری گسترده، رسول خدا(ص) با اشاره به همین اصل چنین می‌فرماید: «لیس الغنی عن كثرة العرض ولكن الغنی غنی النفس؛ ثروتمند بودن به داشتن امکانات مادی نیست، بلکه ثروتمند کسی است که احساس بی‌نیازی و ثروت، از درون او می‌جوشد.» همچنین فرمود: «خیر الغنی غنی النفس؛ بهترین بی‌نیازی، بی‌نیازی نفس است و این که انسان از درون احساس دارایی نماید.» حضرت در روایتی چنین فرمود: «الغنی فی القلب والفقر فی القلب؛ ریشه فقر و ثروت از قلب انسان سرچشمه می‌گیرد.» از این رو سالار شهیدان در دعای عرفه از خداوند چنین درخواست می‌نماید: «اللهم اجعل غنای فی نفسی؛ خداوند! ثروت و بی‌نیازی را در قلب من قرار بده.» انسان هر اندازه در برخورداری‌های مادی پیش رود، باز هم کسانی هستند که سطح زندگی و امکانات آنها از او بالاتر باشد. از این رو هیچ‌گاه چنین شخصی در زندگی به امنیت و اطمینان خاطر دست نخواهد یافت. در مورد انسان‌های آزمند و حریص مشاهده می‌کنیم که هر قدر بیشتر مال دنیا به دست می‌آورند، باز احساس ننداری و کمبود، آنها را بیشتر آزار می‌دهد و دنبال کسب بیشتر از آن هستند. در روایت وارد شده است «الحریص فقیر ولو ملک الدنیا بحذاقیرها؛ انسان حریص همواره فقیر و نیازمند است. اگر چه مالک تمام ثروت‌های دنیا گردد.» چون فقر او ذاتی و از درون کمبود و فقر را احساس می‌کند. امیر مؤمنان(علیه‌السلام) می‌فرماید: «حرص و آرز، نشانه فقر درونی انسان است.»

برخی می‌خواهند خودشان را در زندگی با کسانی که در نظر آنها شرافت و موفقیت مادی دارند، هماهنگ سازند. البته این رقابت و چشم و هم‌چشمی گونه‌های مختلفی دارد؛ به عنوان مثال کسی که الگوی مصرف خود را - بخصوص در آنچه در معرض دید مردم است - مانند نوع پوشش و وسیله نقلیه یا منزل و لوازم زندگی، بویژه وسایل و لوازم پذیرایی و ضیافت، طلا و جواهرات، دکوراسیون منزل و... بر اساس نوع و کیفیت مصرف دیگران قرار دهد و مبنای زندگی خود را بر پایه تبعیت از برخورداری‌های آنان بخصوص دوستان و همکاران یا اقوام و کسانی که با آنان ارتباط نزدیک دارند بنا نهد، چه بسا در بسیاری موارد خود را ملزم ببیند که پا از حد خویش فراتر بگذارد و از حدود اجتماعی و اقتصادی خود تجاوز کند و به اسراف مبتلا شود. بسیاری از مردم در توجیه و درست جلوه دادن رفتار نادرست خود - که بدون شک از مصادیق اسراف است - عمل دیگران را پیش کشیده، می‌گویند دیگران نیز چنین می‌کنند. غافل از این که عمل دیگران نمی‌تواند مجوزی برای فساد و ولخرجی آنها باشد.

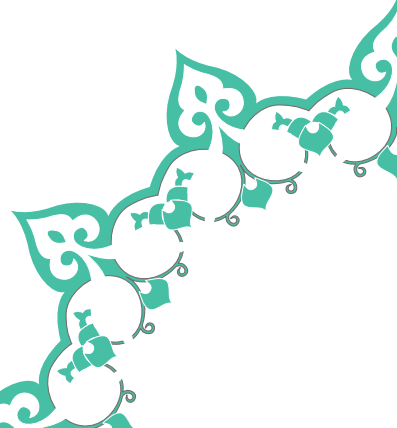
چه بسا همین روحیه چشم و هم‌چشمی، عاملی برای اختلافات خانوادگی و نگرانی‌های روحی و روانی شود و خانواده‌ای را در کام اختلاف یاختی جدایی کشاند و آرامش روحی زن و شوهر را سلب کند. در آموزه‌های دینی، بر تری مادی، ملاک ارزش انسان نیست و فقر و ثروت انسان‌ها را در بزرگ‌منشی و مناعت طبع انسان می‌داند. یعنی ثروت و افتخار حقیقی درون انسان است و نه برخورداری از ثروت

عیب انسان

امام علی علیه السلام فرمودند:
لا یُعَابُ الْمَرْءُ بِتَأْخِيرِ حَقِّهِ انَّمَا یُعَابُ
مَنْ أَخَذَ مَا لَيْسَ لَهُ؛
برای انسان عیب نیست که
حقوقش تأخیر افتد، عیب آن
است که چیزی را که حقش
نیست بگیرد.
(الامالی ج ۱ ص ۷۶)

نکته‌هایی در باره حج در بیانات حضرت امام خمینی(ره)

وحدت و ایثارگری نتیجه تدبیر در مسائل حج

مسائل اسلام، به طوری بین ابعاد مختلفه جمع کرده است؛ بین عرفان و تعبد، بین سیاست و عبادت، بین مسائل اجتماعی و سایر مسائل [آموزنده است]. این اساس را درست کردند برای اینکه ما از آن اساس چیزی بفهمیم.
آن‌ها [زائران خانه خدا] که در آنجا هستند، تکالیفی دارند و ان شاء الله امیدوارم که به آن تکالیف عمل کنند و گردند. ما هم و آن‌ها هم بعد از اینکه برگشتند، تکالیفی داریم که این تکالیف هم دنبال همان مطالعه عید قربان است و قربانگاه‌ها، آن‌ها باید سوغات بیاورند آن ایثار را، آن وحدت را، و ما هم باید این معنا را در بین ملت خودمان پخش کنیم. آقایان روحانیون در سرتاسر کشور و آقایان دانشگاهی‌ها در سرتاسر کشور، این‌ها موظفانند، وظیفه دارند.» (صحیفه امام، ج ۹، ص ۳۵۱)

خویشاوندی قائلند، آن‌ها را خوب می‌نگرند و به عمق وقایع و پدیده‌ها پی می‌برند و مصداق این سخن آقا امام باقر (ع) - که این روزها بنا به روایتی سالروز شهادت آن حضرت می‌باشد - از قول جد بزرگوارشان حضرت علی (ع) فرامی‌گیرند که طوبی لمن کان نظره عبیره، و اینان با برداشتن دقیق و عمیق خود از پدیده‌ها و موضوعات بنائاً را پی‌ریزی می‌کنند که تضمین‌کننده سعادت و سلامت جوامع و انسان‌ها است. دقت در این فرمایش حضرت امام خمینی (س) که به مناسبت عید قربان ارائه می‌شود، گویای این حقیقت است:

«یک قدری تفکر در عید قربان و مسائل قربانگاهی حضرت ابراهیم... ایثاری که او کرد و از خودگذشتگی‌ای که او کرد، تدبیر در او و تدبیر در مسائلی که در حج هست، مسائل حج و همه

«یک قدری تفکر در عید قربان و مسائل قربانگاهی حضرت ابراهیم... ایثاری که او کرد و از خودگذشتگی‌ای که او کرد، تدبیر در او و تدبیر در مسائلی که در حج هست، مسائل حج و همه مسائل اسلام، به طوری بین ابعاد مختلفه جمع کرده است؛ بین عرفان و تعبد، بین سیاست و عبادت، بین مسائل اجتماعی و سایر مسائل [آموزنده است]. این اساس را درست کردند برای اینکه ما از آن اساس چیزی بفهمیم.

گرچه هستی و آنچه پیرامون ما قرار دارد، و خلاصه در و دیوار وجود همه انباشته از وسیله عبرت و پند آموزی است ولی متأسفانه عبرت‌گیرندگان کم شمارند و اینکه چه عواملی مانع این پند آموزی است، در این مجال نمی‌گنجد ولی معدود انسانهایی هستند که گوئی بین خود و پدیده‌ها در عالم خلقت

فتاوی رهبر معظم انقلاب

مسائل متفرقه

است. آیا من نیز از سادات محسوب می‌شوم؟ آیا می‌توانم عادت ماهیانه‌ام را تا شصت سالگی، حیض قرار دهم و در آن ایام نماز و روزه خود را انجام دهم؟
ج: تعیین سن یائسگی محل تأمل و احتیاط است؛ بانوان می‌توانند در این مسأله به مجتهد جامع‌الشرایط دیگر مراجعه نمایند.

س: حج کسی که به سبب اختلاف در رؤیت هلال، در انجام وقوف‌ها و روز عید شک کند، چه حکمی دارد؟ و آیا باید حج را عاده کند یا خیر؟

ج: اگر مطابق با نظر و حکم مفتی اهل سنت در خصوص اثبات رؤیت هلال ذی‌الحجه عمل کند، کافی است. پس هرگاه وقوف‌ها را همراه با دیگر مردم درک نماید، حج را درک کرده و مجزی است.

مشترک میان رواق مسجدالحرام و مسعی بنشیند؟
ج: مانعی ندارد، مگر آن که ثابت شود دیوار، بخشی از مسجدالحرام است.
س: مادرم از ذریه پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله)

س: آیا حکم مختیر بودن میان قصر یا کامل خواندن نماز، در همه جای مکه و مدینه جاری است، یا تنها به مسجدالحرام و مسجدالنبی(ص) اختصاص دارد؟ و آیا میان مناطق قدیمی و جدید این دو شهر تفاوتی وجود دارد یا خیر؟

ج: تخییر بین قصر یا کامل خواندن نماز در همه جای این دو شهر مقدس وجود دارد، و بنا بر ظاهر، محله‌های قدیمی و جدید آن‌ها با هم تفاوتی ندارند، هر چند احتیاط استحبابی اختصاص تخییر بین قصر و اتمام به محله‌های قدیمی این دو شهر، بلکه تنها به دو مسجد مقدس است و نماز را در جاهای دیگر این دو شهر قصر بخواند، مگر در صورتی که قصد اقامت ده روزه داشته باشد.

س: آیا زن در زمان حیض یا نفاس می‌تواند بر دیوار

دو کفه ترازو

امام موسی کاظم علیه السلام فرمودند:
المؤمن مثل كفتي الميزان كلما يَد في ايمانهِ زيد في بلائِهِ؛ مؤمن همانند دو کفه ترازوست. هر گاه به ایمانش افزوده گردد، به بلایش نیز افزوده می گردد. (تحف العقول ص ۴۰۸)

پیامبر عشق و ایمان

محسن شریعت

هر جا و هر گوشه‌ای از سرزمین کعبه، هر زاویه‌ای از زوایای خانه کعبه یادگاری از حضرت ابراهیم و نمودی از اسماعیل و نقش و جلوه‌ای از هاجر آن زن فدکار تاریخ را در خود دارد.

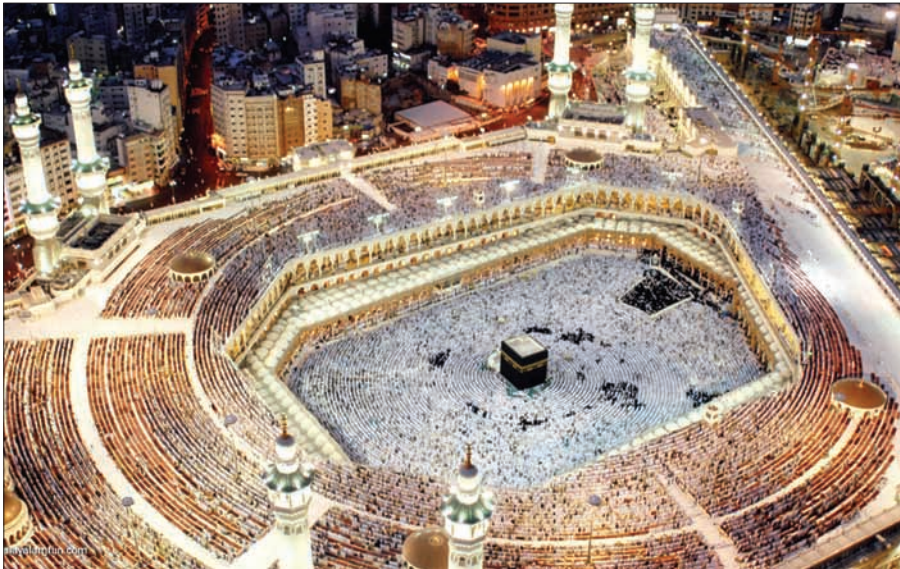
هر زائر خانه خدا در این سفر در طواف کعبه، چون به مقام ابراهیم می‌رسد، در خود فرو می‌رود و از خود می‌پرسد چرا نام این مکان مقام ابراهیم است؟ و چون چشمش حجر اسماعیل و قبر هاجر را می‌نگرد، از خود سوال می‌کند چرا قبر یک زن، قبر یک انسان در کنار خانه خداست و این هاجر کیست که تا این اندازه مقرب به بارگاه الهی است؟

هر حاجی‌ای که در عید قربانی در بلندای کوه منی می‌ایستد، چون به یاد قربانگاه رفتن حضرت اسماعیل می‌افتد، باز هم این پرسش در ذهن او خطور می‌کند که اسماعیل کیست؟ آنگاه که هر لوله کنان میان صفا و مروه سعی می‌کند و می‌دود، به یاد هاجر است.

در سرزمین مکه همه جانقش ابراهیم، همه جالوه اسماعیل و مظهری از هاجر است، لذا در خصوص هر یک از این سه انسان بزرگ، ده‌ها سوال در ذهن زائر نقش بسته، برای یافتن پاسخ آنها به جستجو می‌پردازد. بدیهی است که برای عرفان حج و عمره باید ابراهیم را شناخت. معرفت ابراهیم، یعنی شناخت روح اساسی ادیان بزرگ حق که ما به عنوان پیروان کامل‌ترین و آخرینش به آن وابسته‌ایم. لذا به شرح زندگی حضرت ابراهیم می‌پردازیم که هم پاسخگوی پاره‌ای از سوالات شما عزیزان باشیم و هم ریشه‌های تاریخی بسیاری از اعمال مناسک عمره و حج را بررسی کنیم. ما بر این باوریم که هر زائر خانه خدا باید از حضرت ابراهیم و اسماعیل و هاجر، همه چیز بداند و با آگاهی و معرفت هر چه بیشتر به زیارت بپردازد.

ابراهیم خلیل الله از پیامبران بزرگوار است که خداوند از صفات حمیده و خصایل پسندیده او در قرآن بسیار یاد کرده و به پیامبر فرموده است: «استان ابراهیم را برای مردم بیان کن. خداوند حضرت ابراهیم را از پیامبران اولوالعزم خود قرار داد و نبوت را در ذریه و نسل او باقی گذاشت. از جمله القاب بسیاری چون: حنیف، مسلم، حلیم، صدیق که خداوند به او عطا کرده، یکی هم صفت خلیل است. خلیل به معنی دوستی است که خللی در دوستی و یا کاهش و نقصانی که در محبتش نباشد و حضرت ابراهیم از آن جهت خلیل الله لقب گرفت که عبادانه دوست خدا و خالصانه دوستداران خدا بود. علاوه بر مقام نبوت، مقام امامت نیز از سوی خداوند به او واگذار شد. منصب امامت از مقامات بزرگ الهی است که رسیدن به آن، شرایط و مقدماتی دارد که هر پیامبری شایسته احراز آن نیست.

در باره ولادت این پیامبر بزرگوار چنین آمده است: که علی‌رغم کنترل شدید و قتل عام نوزادان پسر توسط نمود بر اساس پیشگویی منجم دربار در خصوص تولد پسر در آن سرزمین که تاج و تخت پادشاه را بر می‌خواهد زد به اراده خداوند ابراهیم به دنیا آمد و مادر او وی را مخفیانه در دل کوه پرورش داد تا به سن نوجوانی رسید.

مردم نادان بابل بارها نزد آذر از جهت بی‌احترامی به بت‌ها توسط ابراهیم شکایت می‌کردند و آذر هم ابراهیم را شامت و تنبیه می‌کرد. اما او دست از کار خدایی خود نمی‌کشید.

ابراهیم از نوجوانی به سن جوانی می‌رسید و همچنان به مبارزه خود ادامه می‌داد تا اینکه موسم عید مخصوص بابلیان فرا رسید. رسم بابلیان این بود که همگی از شهر خارج شوند و روز خود را در بیرون از شهر بگذارند.

در آن روز همه از شهر خارج شدند. اما ابراهیم همراه ایشان نرفت. تبری را برداشت و به بت‌خانه بزرگ شهر رفت و تمام بت‌های بتخانه را خراب کرد. سپس تیر را در کنار بت بزرگ گذاشت و خارج شد.

وقتی بابلیان از بیرون شهر بازگشتند و وضعیت بتخانه را این چنین دیدند فهمیدند که کار ابراهیم است. به سراغ او رفتند، دستگیرش کردند و به محاکمه کشیدند. قاضی هم رأی اعدام صادر نمود که همه بابلیان یکصد ریاد زدند و او را بسوزانید. قاضی هم گفت: ابراهیم باید سوزانده شود.

آری قرار بر این شد که ابراهیم بت‌شکن را به جرم حق‌گویی و خداخواهی و به گناه مبارزه با بت پرستی، در آتش بسوزانند.

اما سر تاسر وجود ابراهیم اخلاص و عبودیت بود. حتی جبرئیل در هنگام پرتاب او به سوی آتش سراغ ابراهیم آمد و به او گفت: آیا کمکی از من ساخته است؟ ابراهیم به او گفت: من و تو محتاج خداوند هستیم و من بر تو تکیه می‌کنم. ابراهیم به وسط آتش پرتاب شد. در همان لحظه معجزه‌های بزرگ اتفاق افتاد و به اراده حق، آتش بر ابراهیم سرد و سلامت شد. یانار کونی بردا و سلاما علی ابراهیم.

نمرود پسر از مشاهده این معجزه بزرگ، جلسه مشورتی تشکیل داد. تصمیم گرفتند ابراهیم را از سرزمین خود تبعید کنند. این موضوع را به ابراهیم اعلام کردند. حضرت ابراهیم نیز تمام اموال و گله گوسفند خود را جمع‌آوری کرد و به اتفاق ساره، همسر خود و برادرزاده‌اش حضرت لوط، به سوی سرزمین شام حرکت کرد.

حضرت ابراهیم به جهت تعصب و غیره که نسبت به همسر جوان و زیبای خود داشت و هم از جهت آگاهی و اطلاعی که از ناامنی‌های بین راه و هوس بازی‌های مأموران حکومتی داشت، همسر خود را در محافظه‌ای گذاشت که از دید مأموران در امن باشد. او در مسیر راه به قلمرو و مرز حکومت قبطیان رسید.

حضرت ابراهیم و جهاد

بالاخره روزی مادر، ابراهیم را با خود به شهر بابل برد. رشدی حد و قامت پرازنده او آن چنان بود که هیچ بیننده‌ای باور نمی‌کرد که او در همان سالی که نمرود دستور کشته شدن تمام نوزادان پسر را داده به دنیا آمده است.

آذر بت تراش عمومی ابراهیم و منجم مخصوص دربار، با مشاهده ابراهیم آنچنان شیفته او شد که تصمیم گرفت او را به همراه خود به دربار ببرد تا در آنجا پرورش داده و تربیت کند. اراده پروردگار آنچنان بود که ابراهیم، یعنی همان کسی که نمرود ظالم، بی‌حد و اندازه از او می‌ترسید در کنارش و در دربارش پرورش یابد.

گر خدای من آن است که من می‌دانم شیشه را در بغل سنگ نگه می‌دارد

ابراهیم از همان نوجوانی از بت‌تراشی و بت پرستی عمومی خود، از ظلم بسیار نمرود و جهالت بی‌حد نمرودیان رنج می‌برد و عذاب می‌کشید و تمام سعی و کوشش خود را در جهت از بین بردن بت پرستی و ریشه کن کردن جهالت مردم صرف می‌کرد.

آذر بعد از چندی، کار فروش بت‌های ساخته شده دست خود را بر عهده برادرزاده‌اش ابراهیم گذاشت. اما هر بار که آذر بت تراش بت‌های خود را جهت فروش در اختیار ابراهیم قرار می‌داد، آن نوجوان خداشناس، با بت‌ها را به گل و لای آلوده می‌کرد یا آنها را می‌شکست.

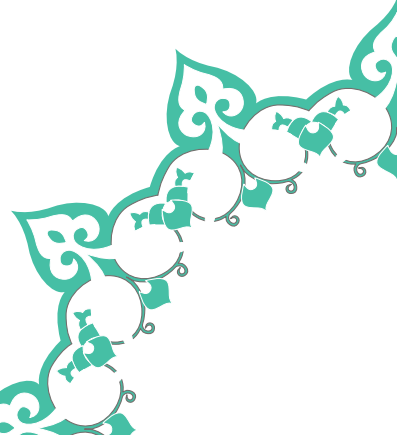
ابراهیم از همان نوجوانی از بت‌تراشی و بت پرستی عمومی خود، از ظلم بسیار نمرود و جهالت بی‌حد نمرودیان رنج می‌برد و عذاب می‌کشید و تمام سعی و کوشش خود را در جهت از بین بردن بت پرستی و ریشه کن کردن جهالت مردم صرف می‌کرد

عاجزترین مردم

امام علی علیه السلام فرمودند:
أَعْزَجُ النَّاسِ مَنْ أَعْزَجَ عَنِ الْكُنْسَابِ
الإِخْوَانِ، وَأَعْزَجُ مَنْهُ مَنْ صَبِعَ
مَنْ ظَفَرٍ بِهِ مِنْهُمْ؛
عاجزترین مردم کسی است که از بدست آوردن
دوست عاجز بماند و از او عاجزتر کسی است که
دوستان بدست آورده را از دست بدهد.
(الامالی ص ۱۱۰)

سبوح عنتق

من خود سزاوارترم!

روزی امام سجاد(علیه السلام) نزد یاران و اصحاب خویش نشستند بود که یکی از بستگان ایشان آمد و با دیدن صمیمیت امام با یارانش، عصبانی شد و به امام ناسزا گفت و رفت.
امام چیزی نگفت. وقتی مرد رفت، امام رو به اصحاب خود کرد و فرمود: «آنچه را که این مرد گفت، شنیدید. اکنون دوست دارم به همراه من بیایید تا نزد او برویم و من نیز پاسخم را به او بگویم.»
همگی پذیرفتند و گفتند: ما حاضریم؛ اما دوست داشتیم شما همان جا پاسخش را می دادید و ما نیز هر آنچه می خواستیم، به او می گفتیم.»

امام(علیه السلام) به اتفاق حاضران به راه افتادند. حضرت در راه این آیه را زیر لب می خواند: «وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ»

امام به در خانه مرد رسید و او را صدا زد و فرمود: «به او بگوئید علی بن الحسین آمده و با تو کار دارد.»
مرد همین که متوجه شد امام سجاد آمده است، در حالی که آماده دفاع و مقابله بود، بیرون آمد. هنگامی که چشم امام به او افتاد، فرمود: ای برادر! ساعتی پیش نزد من آمدی و آنچه را که خواستی، به من نسبت دادی و رفتی. اگر آن نسبت‌هایی که به من دادی، در من هست هم اکنون استغفار می کنم و از خدا می خواهم که مرا ببخشد؛ اما اگر آنچه گفتی در من نیست، از خداوند می خواهم که تو را ببخشد.»

مرد که از سخنان امام سخت غافلگیر شده بود، نزدیک آمد و پیشانی حضرت را بوسید و عرض کرد: «آنچه گفتم، در شما نیست و خود بدانچه که به شما نسبت دادم، سزاوارترم.»
سپس از امام طلب بخشش نمود.

توصیه‌های عمومی بهداشتی در هنگام سفر حج

بالیوان های دست نخورده مخلوط می کنند. باید لیوان را پیش از مصرف به خوبی شست.

آرتوبیت

افراد مبتلا به آرتوبیت لگن، زانوها یا قوزک پا در صورت داشتن اضافه وزن باید وزن خود را کاهش دهند. این افراد باید برای مدت طولانی پیش از تاریخ عزیمت تحت درمان آرتوبیت قرار گیرند بطوری که التهاب فرصت کافی برای فروکش کردن داشته باشد. پس از فروکش کردن التهاب، تمرینات سبک و فیزیوتراپی به منظور افزایش قدرت ماهیچه‌های اطراف مفصل درگیر، می تواند کمک موثری محسوب شود.

بیوست

بیوست بر اثر تغییر رژیم غذایی و هوای گرم و در نتیجه کمبود آب رخ می دهد. بیوست می تواند موجب هموروئید و یا خونریزی شود که هر دو این موارد منجر به ناراحتی و (distress) می شوند. در این شرایط با گذشت زمان فعالیت های معمول تحت تاثیر قرار می گیرد، وجود رژیم غذایی پر فیبر مانند سبوس یا کرن فلکس، نان سبوس دار، میوه خشک شده و اجتناب از غذاهای سرخ شده و چرب به میزان فراوان و نوشیدن مقادیر کافی آب می تواند از بیوست جلوگیری کند.

فرد زائر باید موارد زیر را رعایت کند:

۱. داروهای خود را به موقع مصرف کند.
۲. غذای زیاد نخورد و اگر رژیم غذایی خاصی دارد رژیم خود را دقیقاً ادامه دهد.
۳. مایعات کافی بنوشد و مگر در موارد لازم از آفتاب دوری کند.

مساجد مکه و مدینه دارای سنگفرش های مرمری هستند. خیس شدن سنگ های مرمر صیقلی به دلیل باران یا شستشو موجب لغزندگی آنها می شوند. راه رفتن بر روی سنگفرش های لغزنده باید با مراقبت بیشتری صورت گیرد، زیرا سر خوردن و افتادن بر روی سنگ مرمر می تواند موجب آسیب های جدی به کمر، آرنج و مچ دست شود.

نوشیدن آب

زائران مقدار زیادی نمک و آب بدن از دست می دهند، بنابراین پزشکان توصیه به نوشیدن مقدار زیادی مایعات و خوردن غذاهای نمکی می کنند، مگر اینکه زائران از بیماری های قلبی رنج ببرند. به دلیل شرایط آب و هوایی گرم، نوشیدن آب به مقدار فراوان ضروری است. به دلیل گرم‌آدرار کمتری تولید می شود، بدن با تغلیظ آدرار آب را حفظ می کند. به دلایل بسیاری تشکیل آدرار بسیار غلیظ مطلوب نیست. باید به قدری آب نوشید که آدرار شفاف باشد. تولید آدرار شفاف نشانه هیدراسیون مطلوب است.

آب لوله کشی در تمامی نقاط عربستان برای نوشیدن مناسب نیست. آب آشامیدنی باید به صورت بطری های آب خریداری شود. نوشیدن آب ناسالم سبب ایجاد گلودرد، دردهای شکمی و سرفه های ناشی از تحریک گلو می گردد. افراد ممکن است تصور کنند که گلودرد آنها عفونی است و آنتی بیوتیک مصرف کنند. عاملی که برای یک فرد مضر به نظر می رسد، ممکن است برای فردی دیگر کاملاً عادی باشد. عفونت می تواند از طریق لیوان های مشترک بین زائران منتشر شود.

هر چند لیوان های یکبار مصرف برای نوشیدن زمزم در حرم موجود هستند، اما افراد نا آگاه اغلب لیوان های استفاده شده را

لبخند به همسفران

راه او) حسنه است و خدا به چیزی محبوب تر از مسرور ساختن مؤمن پرستش نشده است.»
امام صادق(علیه السلام) نیز فرمود: «کسی از شما گمان مبرد که اگر مؤمنی را شاد کند، فقط او را خوشحال کرده، بلکه به خدا ما را شاد کرده و بلکه به خدا سوگند رسول خدا(ص) را شادمان کرده است.»

حاجیان می بایست در طول سفر حج تلاش کنند تا در برخورد با همسفران، به روی آنان لبخند بزنند. امام باقر(علیه السلام) فرمود: «تَسْبِمُ الرَّجُلِ فِي وَجْهِ أَخِيهِ حَسَنَةٌ وَصَرَفَ الْقَدَى عَنْهُ حَسَنَةٌ وَمَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ إِلَهٍ مِنْ إِدْخَالِ السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ.»
«لبخند هر مردی به روی برادر مؤمن خود، حسنه است و پاداش دارد و برگرفتن خار و خاشاک از چشم او (و برداشتن مانع از سر

میزان

از جمله غفلتهای احتمالی در حج، یکی این است که کسانی به جای شرکت در نمازهای جماعت، به جای طواف مستحبی، به جای حضور در فضای معطر مسجدالحرام یا مسجدالنبی - که از دوران افتخار اسلام و دوران وحی و بعثت، این همه خاطرات در این دو محل وجود دارد - سراغ زرق و برق های بسی ارزش و پوچ و بازارها و مغازه ها بروند.

بیانات در دیدار کارگزاران حج ۱۳۸۲/۹/۳۰

تقویم و اوقات شرعی روز

۱۶ ذی الحجه ۱۴۳۵	۱۸ مهر ۱۳۹۳
۱۰ اکتبر ۲۰۱۴	جمعه
اذان صبح ۴:۵۹	طلوع آفتاب ۶:۱۴
اذان عصر ۱۵:۳۱	اذان مغرب ۱۸:۰۳
اذان عشاء ۱۹:۳۳	اذان ظهر ۱۲:۰۹

صراط

اکنون بازارهای مکه و سایر مشاهد مشرفه حجاز که مرکز وحی و نزول ملائکه است، پر از کالاهای بیگانگان، و بازار برای دشمنان اسلام و پیامبر بزرگ گردیده، و کثیری از حجاج بیت الله الحرام که برای فریضه حج می روند و باید در آن مکان مقدس از توطئه بیگانگان به باری مسلمین برخیزند، ولی غافلانه در بازارها به جستجوی کالاهای آمریکایی، اروپایی، ژاپنی و... بر سه می زنند، و دل صاحب شریعت را با این عمل که با حیثیت حج و حجاج بازی می کنند به درد می آورند.

صحیفه امام، ج ۱۹، ص ۳۴۴

پاسخگویی به مسائل شرعی (استفتائات): ۰۵۰۸۰۱۲۲۷۸ - ۰۵۰۷۹۶۵۹۱۲ - ۰۵۳۰۷۷۲۷۸۵ - ۰۵۳۰۷۷۱۸۴۸ - ۰۵۳۰۷۷۱۲۲۷

مجموعه از ۲۱

۵۵۰ هزار کیلومتر، راه طی شده اتوبوس های ایران در عربستان

از ابتدای آغاز عملیات حج ۹۳ تا کنون اتوبوس های بین شهری ایران در عربستان ۵۵۰ هزار کیلومتر راه پیموده اند. این مسافت میان جده - جحفه - مکه و مدینه - مکه طی شده و در آن سه شرکت حمل و نقل، هزار و ۱۶۸۴ اتوبوس را به کار گرفته اند. بخش بزرگی از این اتوبوس ها مستقف بوده اند و تعدادی از آن ها نیز مکشوف. علاوه بر این، درون شهر مکه نیز طی ۱۴ روز، ۱۴ خط اتوبوس رانی به طور شبانه روزی خدمت رسانی داشته اند که آن ها نیز رقم ۵۰ هزار و ۶۴۳ بار تردد میان ۵۶ هتل ایران و مسجدالحرام را به ثبت رسانده اند. بخش دیگری از عملیات انتقال حجاج ایران در مشاعر مقدسه صورت گرفت که در تمامی مراحل دو گانه آن (مکه - عرفات و عرفات - مشعر)، زائران ایرانی سه تا پنج ساعت زودتر از برنامه پیش بینی شده به محل های اسکان خود منتقل شده اند. در این بخش هم در یک مرحله ۳۹۵ دستگاه اتوبوس و در مرحله دوم ۱۲۷۵ اتوبوس به خدمت رسانی مشغول بوده اند.

برگزاری نشست علمی نخبگان اهل سنت در بعثه رهبری

نشست علمی «نقش عقل و عرفان در تحقق امت اسلامی» با حضور جمعی از نخبگان اهل سنت، در بعثه مقام معظم رهبری برگزار شد.

به این نشست علمی که فراخوان مقالات آن پیش از ایام حج منتشر شده، ۳۲ مقاله از روحانیون، معینه ها و زائران کاروان های اهل سنت حج تمتع ۹۳ ارسال گردیده بود.

آیت الله مهدی هادوی تهرانی و دکتر محمد حسن شجاعی فرد از اعضای هیات علمی بعثه رهبر معظم انقلاب در این همایش که در تالار اجتماعات دار هادی مکه برگزار شد، سخنرانی کردند.

مقالات مذکور در سه محور عقل گرایی و اعتدال، گروه های تکفیری و تعصب و جهل و نقش عقل و عرفان در تحقق امت اسلامی ارائه شده بودند.

پنج مقاله برگزیده و سه مقاله آخوند خدیو و خانم فاطمه سعیده از گلستان و آقای علیرضا یعقوبی از خراسان جنوبی در این نشست علمی قرائت شد.

نخستین بیعت مسلمانان

پیمان عقبه دوم، میان پیامبر و عده ای از اهل یترب که به حج آمده بودند منعقد شد و یتربیان از پیامبر اسلام (ص) درخواست کردند که آن حضرت به مدینه مهاجرت کنند. در این پیمان، آن ها مسؤولیت دفاع از پیامبر را بر عهده گرفتند. این پیمان سرنوشت ساز چندی پس از پیمان عقبه اول منعقد شد. مسلمان شدن شماری از مردم یترب موجب شد تا آیین حیات بخش اسلام در بین بسیاری از اهالی این شهر رواج یابد. در این حال مردم یترب پس از دیدار با پیامبر (ص) از او خواستند تا به شهر آن ها بروند و این مقدمه هجرت بزرگ پیامبر (ص) به مدینه بود.

مسلمانان در مکان بیعت عقبه مسجدی ساختند که بعدها به مسجد بیعت مشهور شد. این مسجد به سال ۱۴۴ ق. به دست منصور عباسی و به سال ۲۹۶ ق. به دست مستنصر بالله بازسازی یا تعمیر شد و طی قرن ها از مساجد مورد توجه مسلمانان بوده است.

بیعت به معنای دست به دست زدن برای التزام به طاعت و فرمانبرداری از کسی یا داد و ستد و در اصطلاح، تعهد به پیروی بی چون و چرا از صاحب بیعت است. عقبه به معنای راه دشوار و سنگلاخ به سوی قله کوه و مقصود از آن در اینجا، مکانی نزدیک مکه در منطقه منا و مکان رمی و اسپین جمره است.

رسول خدا (ص) پس از بعثت، در موسم حج به منامی رفت و حاجبان را به اسلام فرامی خواند. دعوت پیاپی او زمینه آشنایی مردم یترب را با اسلام که پیوسته به مکه آمده بودند داشتند، فراهم ساخت. بر پایه گزارش ابن اسحاق، به سال یازدهم بعثت در ایام حج هنگامی که رسول خدا (ص) در منا مشغول دعوت قبایل بود، با شش یا هشت تن از خزر جیان یترب که

برای جلب حمایت قریش در برابر رقبای اوسی خود به مکه آمده بودند، دیدار کرد و آن ها را با تلاوت قرآن به اسلام فراخواند. آن ها با توجه به آگاهی های اجمالی که از طریق بشارت های یهود به بعثت پیامبر داشتند، به راحتی اسلام را پذیرفتند. منابع از این افراد با اختلاف بسیار یاد کرده اند. اسعد بن زراره، عوف بن حارث، رافع بن مالک، قطبۀ بن عامر، عقبۀ بن عامر، و جابر بن عبدالله از آن جمله هستند.

برخی این دیدار را رسول خدا (ص) را به اشتباه بیعت اول عقبه دانسته و بیعت های عقبه را به سه بیعت افزایش داده اند؛ اسلام آوردن این شمار از خزر جیان به سال ۱۱ بعثت، زمینه آشنایی بیشتر یتربیان را با دین جدید فراهم آورد؛ به گونه ای که به سه سال ۱۲ بعثت، ۱۰ تن از خزر جیان و دو تن از اوسیان پس از دیدار با پیامبر (ص) در عقبه، با او بر حمایت از اسلام پیمان بستند. این پیمان به بیعت اول عقبه مشهور شد. از آنجا که در این پیمان از حمایت های یتربیان از پیامبر در جنگ ها یاد نشد، به «بیعة النساء» نیز شهرت یافت. برخی بر آنند که به سبب مشابهت مضامین بیعت اول عقبه به بیعت با زنان، آن را «بیعت نساء» گفتند. ذهبی حضور عفره دختر عبید بن ثعلبه را در جمع بیعت کنندگان، علت این نام گذاری دانسته است؛ اما بیعت النساء پس از فتح مکه صورت پذیرفت. جز جابر بن عبدالله، دیگر افراد از آن شش تن که به سال یازدهم اسلام آوردند، در پیمان اول عقبه حضور داشتند. حاضران در این بیعت، عبارت بودند از: اسعد بن زراره، عوف بن حارث، رافع بن مالک، قطبۀ بن عامر، عقبۀ بن عامر، معاذ بن حارث، عباده بن صامت، ذکوان بن عبد قیس، یزید بن ثعلبه، عباس بن عباده از خزر ج، و ابوالهیشم بن تیهان و عویم بن ساعد هاز اوس.

رسول خدا (ص) در این بیعت، از مسلمانان یترب به شرط پایبندی بر پرهیز از شش چیز، بیعت گرفت: شرک، زنا، تهمت، دزدی، قتل فرزندان، و نافرمانی رسول خدا (ص). نتیجه وفاداری به این پیمان، ورود به بهشت شمرده شد و عاقبت پایبند نبودن به آن، بر عهده خداوند دانسته شد که اگر بخواید، کیفر می دهد یا می آمرزد. شوکانی، اقرار به رسالت پیامبر، امر به معروف، نهی از منکر و ستیز نکردن درباره جانشینی پیامبر را نیز به آن شروط افزوده است. پس از این پیمان، رسول خدا (ص) بیعت کنندگان را در صورت وفاداری به پیمان، به بهشت بشارت داد.

یتربیان پس از بازگشت به مدینه، در نامه ای از رسول خدا خواستند تا فردی را برای آموزش قرآن به یترب بفرستد. پیامبر مضعب بن عمیر را که جوانی خوش سیما و آشنا به قرآن بود، به یترب فرستاد و با او فرمان داد تا ضمن دعوت مردم آن دیار، به آن ها قرآن بیاموزد و با آن ها نماز بگذارد.

مسلمانان در مکان بیعت عقبه مسجدی ساختند که بعدها به مسجد بیعت مشهور شد. این مسجد به سال ۱۴۴ ق. به دست منصور عباسی و به سال ۲۹۶ ق. به دست مستنصر بالله بازسازی یا تعمیر شد و طی قرن ها از مساجد مورد توجه مسلمانان بوده است؛ کردی گوید: مسجد البیعه در سمت چپ کسی قرار دارد که به منا می رود و میان آن و عقبه فاصله ای اندک است و مکان آن به شغب البیعه و شغب الانصار شهرت دارد. یکی از محققان که از نزدیک این مسجد را دیده، مساحت آن را در واپسین بازسازی ۳۷۵ متر مربع دانسته و آن را بدون سقف خوانده و گفته است؛ این مسجد به همان شکل تا سال ۴۲۳ ق. باقی بود.